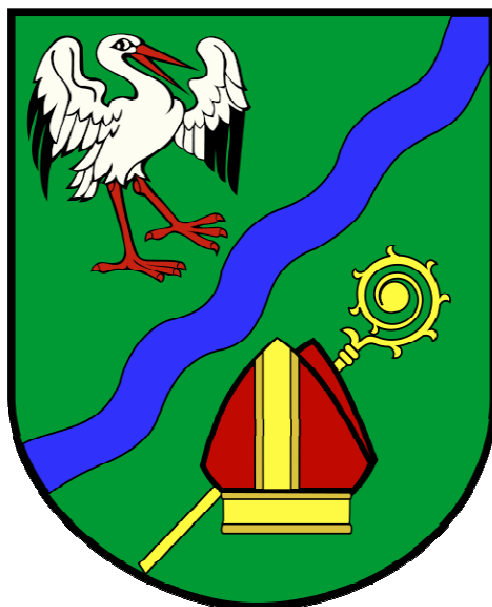

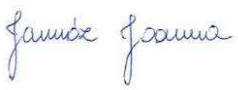
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru
inwestycyjnego w miejscowości Turzyn**

24.04.2023

Zespół autorski:	mgr inż. Patrycja Kosyło – kierownik zespołu	 mgr inż. Patrycja Kosyło
	Mgr inż. Joanna Jamróz	

Spis treści

1. Wstęp 7

2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, a także powiązania z innymi dokumentami 7

3. Informacje o powiązaniach z innymi dokumentami, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego zawartości..... 8

3.1. Powiązania z innymi dokumentami..... 8

3.2. Główne cele sporządzenia zmiany planu..... 12

3.3. Zawartość projektowanego dokumentu..... 13

4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy 14

5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania 15

6. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko 15

7. Lokalizacja terenu opracowania..... 15

8. Charakterystyka i stan środowiska przyrodniczego..... 16

8.1. Geologia i geomorfologia..... 16

8.1.1. Warunki budowlane 18

8.2. Surowce mineralne 19

8.3. Użytkowanie gruntów..... 19

8.4. Gleby 20

8.5. Warunki hydrologiczne 20

8.5.1. Wody powierzchniowe..... 20

8.5.2. Wody podziemne..... 22

8.6. Klimat 25

8.7. Walory krajobrazowe 26

8.8. Różnorodność biologiczna 27

8.8.1. Szata roślinna 27

8.8.2. Fauna 27

8.9. Powiązania przyrodnicze analizowanych obszarów z otoczeniem..... 28

8.9.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione..... 28

8.9.2. Korytarze ekologiczne..... 31

8.9.3. Przyrodniczy System Gminy..... 32

9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody 34

9.1. Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych..... 34

9.2. Zagrożenie powodziowe..... 35

9.3. Źródła zanieczyszczeń powietrza	35
9.4. Osuwiska	36
9.5. Hałas	36
9.6. Gospodarka odpadami	36
9.7. Zagrożenia dla form ochrony przyrody ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 37	
9.8. Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych	38
10. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	38
11. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	38
12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	42
13. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru.....	43
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	43
Dokumenty i materiały źródłowe.....	46
Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	46
Publikacje i pozostałe materiały źródłowe.....	47
Spis rycin i tabel	48

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru inwestycyjnego w miejscowości Turzyn zgodnie z uchwałą Nr LV.331.2022 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 27 października 2022 r.

Podstawę prawną niniejszej prognozy stanowią:

- 1) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503 t.j. ze zm.);
- 2) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 t.j. ze zm.);
- 3) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 t.j. ze zm.).

Prezentowane opracowanie, w myśl art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, stanowi integralną część procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Wystąpiono o zajęcie stanowiska ws. zakresu prognozy do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wyszkanie. Organy nie zajęły stanowiska.

2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, a także powiązania z innymi dokumentami

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

W projektowanej zmianie planu oraz przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko, pod uwagę wzięto cele zawarte w dokumentach o znaczeniu lokalnym, krajowym i międzynarodowym w szczególności dotyczące:

- działań na rzecz zapewnienia realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, przystosowania do zmian klimatu, ochrony różnorodności biologicznej, zawarte w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, transponującej cele z dokumentów międzynarodowych do prawa polskiego – ustalenia planu uwzględniają:
  - zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez przeznaczenie na cele budowlane obszarów o przeciętnych walorach przyrodniczych i stosowaniu rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska;
  - przystosowanie do zmian klimatycznych m. in. poprzez utrzymanie ustaleń dotyczących rozwoju infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej;
- zapewnienia zrównoważonego i harmonijnego rozwoju województwa poprzez ochronę wód podziemnych i powierzchniowych; przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych; przestrzegania zasady minimalizowania kolizji i konfliktów przestrzennych,

polegającej na wyborze rozwiązań neutralnych przyrodniczo, a w przypadku ich braku rozwiązań najmniej kolizyjnych; wzbogacania i racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi, uwzględniając potrzeby przyszłych pokoleń – zgodnie z wytycznymi *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego 2018* – w mpzp utrzymano ustalenia, które realizują powyższe zasady;

- utrzymania norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych - ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – niewprowadzanie ustaleń mogących obniżyć jakość gleby w stopniu znaczącym;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w przepisach szczegółowych - ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Ramowa Dyrektywa Wodna, Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły – w mpzp utrzymano zapisy uwzględniające konieczność ochrony wód podziemnych i powierzchniowych;
- utrzymania norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz odpowiednie rozporządzenia do niej;
- ochrony korytarzy ekologicznych, siedlisk przyrodniczych, różnorodności biologicznej – Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej, która jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro), Dyrektywa Siedliskowa oraz Dyrektywa Ptasia – w mpzp nie ingeruje się w najcenniejsze obszary przyrodnicze.

Ustalenia planu umożliwiają prowadzenie polityki przestrzennej gminy z uwzględnieniem działań i celów wyznaczonych w dokumentach strategicznych, w zakresie ochrony środowiska i planowania przestrzennego.

3. Informacje o powiązaniach z innymi dokumentami, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego zawartości

3.1. Powiązania z innymi dokumentami

Do najważniejszych dokumentów, z którymi powiązana jest prognoza oddziaływania na środowisko zaliczono:

- *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;*
- *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030;*
- *Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;*
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2018;*
- *Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze;*
- *Strategia Rozwoju Gminy Brańszczyk na lata 2021-2025;*
- *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Brańszczyk, Warszawa 2019.*

Poniżej przedstawiono najważniejsze cele i ustalenia wymienione w priorytetowych opracowaniach i dokumentach, które wpisują się w założenia przedmiotowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej) zobowiązuje wszystkie państwa członkowskie do podjęcia działań na rzecz ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych oraz wód podziemnych. Jej celem jest osiągnięcie do 2015r., a w uzasadnionych przypadkach do 2021 lub 2027r., dobrego stanu wód i ekosystemów od nich zależnych. RDW obliguje państwa członkowskie do opracowania planów gospodarowania wodami dla każdego obszaru dorzecza wyznaczonego w danym kraju.

Ramowa Dyrektywa Wodna wprowadziła podział wód na obszary dorzeczy, regiony wodne, zlewnie i najmniejsze jednostki jednolite części wód, których stan jest badany i oceniany jako dobry albo zły. Naszym celem jest osiągnięcie dobrego stanu wód we wszystkich ich częściach. Jednolite części wód dzielą się na powierzchniowe: rzeczne (RW), zbiornikowe (RW_r), jeziorne (LW), przejściowe (TW), przybrzeżne (CW), w tym sztuczne (SCW) i silnie zmienione (SZCW) oraz podziemne (JCWPd).

W planach gospodarowania wodami, zostały określone konkretne zestawy działań naprawczych, poprzez które osiągnięcie, poprawa lub utrzymanie dobrego stanu wód będzie możliwe.

Katalog działań krajowych stanowi zbiór koniecznych do przeprowadzenia prac niezależnie od lokalizacji ich realizacji, ukierunkowanych na osiągnięcie celów środowiskowych poprzez eliminację presji wpływającej na stan wód. W katalogu znalazły się zarówno działania techniczne, jak i szereg działań wspomagających (nietechnicznych), bez których osiągnięcie celów środowiskowych byłoby niemożliwe. Są to zarówno działania nowe, jak i te będące kontynuacją poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021).

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego musi uwzględniać cele, ustalenia i działania naprawcze Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Projekt przedmiotowego planu zakłada ochronę wód podziemnych i powierzchniowych poprzez wprowadzenie ustaleń w tym zakresie.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

KPEiK przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.

1. bezpieczeństwa energetycznego,
2. wewnętrznego rynku energii,
3. efektywności energetycznej,
4. obniżenia emisyjności oraz
5. badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- -7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
  - 14% udziału OZE w transporcie,
  - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Zmiana planu nie stoi w sprzeczności z celami i kierunkami działań adaptacyjnych wyznaczonych w przedstawionym powyżej dokumencie. Dopuszcza się w zakresie zaopatrzenia w ciepło zastosowanie rodzajów instalacji i paliw konwencjonalnych lub wykorzystujących odnawialne źródła energii zgodnie z przepisami odrębnymi.

Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP)

PEP2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców.

W ramach pracy nad dokumentem zidentyfikowano najważniejsze trendy w obszarze środowiska: nasilające się skutki zmian klimatu, zwiększającą się konkurencja o zasoby naturalne, rosnącą presję na, przybierającą na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi, wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Cel główny PEP2030 to: *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców.*

Cele szczegółowe PEP2030 to:

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie.

Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka.

Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat.

Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cele horyzontalne to:

Środowisko i edukacja: *Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa,*

Środowisko i administracja: *Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.*

Przedmiotowy plan uwzględnia cele wyznaczone w ramach PEP2030. Poprzez wprowadzone ustalenia dąży do poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Pod inwestycje przeznaczają tereny o przeciętnych walorach przyrodniczych. Wprowadza zapisy mające na celu łagodzenie zmian klimatu oraz nie dopuszcza zabudowy na terenach narażonych na wystąpienie powodzi.

POZIOM REGIONALNY

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Jednym z kierunków rozwoju przestrzennego województwa mazowieckiego jest ochrona środowiska i zasobów przyrody. W PZPWM postulowane są między innymi następujące działania:

- zapewnienie ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu m.in. poprzez adekwatne zapisy w MPZP;
- dążenie do zachowania odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, sprzyjającej retencji wód opadowych, głównie w miastach;

- zachowanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w tym starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, śródpolnych oczek wodnych oraz ich ochrona poprzez zapisy w dokumentach planistycznych gmin;
- poprawę jakości wód poprzez rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska (w szczególności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej) oraz racjonalną gospodarkę przestrzenną w sąsiedztwie zbiorników wodnych;
- realizację działań inwestycyjnych i utrzymaniowych melioracji wodnych, w tym ochronę układów odwodnienia rowami melioracyjnymi, budowę systemów melioracji zwiększających retencję glebową, odbudowę systemów drenarskich;

Zmiana planu miejscowego uwzględnia zapisy PZPWM dotyczące ochrony przyrody – Mpsz dostosowuje zagospodarowanie przestrzenne do cech naturalnych, predyspozycji, walorów i odporności środowiska na antropopresję oraz zapewnia spójność i ciągłość przestrzeni przyrodniczej.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Strategia rozwoju województwa, przyjęta uchwałą 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego, wskazuje główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Stanowi też punkt odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ ma charakter zintegrowany. Dokument wskazuje pogrupowane tematycznie działania adresowane do całego województwa, jak też model struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz obszary strategicznej interwencji (OSI), w których interwencja ukierunkowana jest zarówno tematycznie, jak i terytorialnie.

Cele dokumentu:

Cel rozwojowy – Gospodarka: KONKURENCYJNE I INNOWACYJNE MAZOWSZE - Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii

Cel rozwojowy – Dostępność: DOSTĘPNE I MOBILNE MAZOWSZE - Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego

Cel rozwojowy – Środowisko i energetyka: ZIELONE, NISKOEMISYJNE MAZOWSZE - Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki

Cel rozwojowy – Kultura i dziedzictwo: MAZOWSZE BOGATE KULTUROWO - Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

Zmiana planu nie wprowadza zapisów mogących wpłynąć negatywnie na cele działań wyznaczone w strategii.

POZIOM LOKALNY

Strategia Rozwoju Gminy Brańszczyk na lata 2021-2025;

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem określającym kierunki i obszary rozwoju gminy jakie stawiać będą przed sobą władze lokalne, przez najbliższe kilka lat. Strategia stanowi całościową koncepcję zarządzania rozwojem Gminy i jest elementem dopełniającym funkcjonowanie i zrównoważony rozwój danego obszaru.

W dokumencie wyznaczono następujące cele:

1. CEL STRATEGICZNY Rozwój społeczno-gospodarczy na terenie gminy.
CEL OPERACYJNY Poprawa przedsiębiorczości Gminy.
CEL OPERACYJNY Wspieranie oraz promocja MŚP oraz gospodarstw rolnych.
CEL OPERACYJNY Zwiększenie dostępu do Opieki Zdrowotnej.
CEL OPERACYJNY Usprawnianie działalności w zakresie pomocy społecznej.
CEL OPERACYJNY Poszerzenie oferty turystycznej.
2. CEL STRATEGICZNY Rozwój polityki przestrzennej.
CEL OPERACYJNY Poprawa stanu i jakości dróg.
CEL OPERACYJNY Modernizacja i budowa istniejącej infrastruktury technicznej.
CEL OPERACYJNY Poprawa jakości komunikacji na terenie Gminy.
CEL OPERACYJNY Dbłość o ład przestrzenny na terenie Gminy.
CEL OPERACYJNY Sprawne zarządzanie planowaniem przestrzennym w Gminie.
3. CEL STRATEGICZNY Poprawa jakości życia mieszkańców.
CEL OPERACYJNY Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego.
CEL OPERACYJNY Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
CEL OPERACYJNY Aktywizacja czasu wolnego dla osób starszych.
4. CEL STRATEGICZNY Dbłość o środowisko
CEL OPERACYJNY Edukacja na temat środowiska przyrodniczego.
CEL STRATEGICZNY Monitoring stanu środowiska.
CEL STRATEGICZNY Adaptacja do zmian klimatycznych.

Zmiana planu nie wprowadza zapisów mogących wpłynąć negatywnie na założenia przedstawione w strategii. Mppz wpisuje się w szczególności w grupy celów nr 2 i 4.

3.2. Główne cele sporządzenia zmiany planu

Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy Brańszczyk w obrębie obszaru inwestycyjnego w miejscowości Turzyn ma na celu dostosowanie jego zapisów do aktualnych potrzeb mieszkańców gminy oraz inwestorów.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z potrzeby aktualizacji i zmiany obowiązującego w przedmiotowym obszarze planu miejscowego, uchwalonego Uchwałą nr XXIV.116.2012 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 7 maja 2012 r. W przywołanym planie miejscowym wyznaczono rezerwę terenu pod budowę linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia wraz ze strefą technologiczną od tej linii. Ta rezerwa terenu wskazana w planie miejscowym uniemożliwia zagospodarowanie działek budowlanych będących w zasięgu wspomnianej strefy.

Obecnie zmieniony został przebieg projektowanej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia wobec czego zasadne jest sporządzenie w przedmiotowym obszarze nowego planu miejscowego, który umożliwi zagospodarowanie terenów zgodnie z zamierzeniami inwestorów, bez blokowania działek zlokalizowanych pod strefą technologiczną. Opracowanie planu miejscowego

wynika również z wniosków inwestorów, którym zależy na realizacji inwestycji w omawianym obszarze.

Celem prognozy sporządzonej do zmiany planu jest identyfikacja prawdopodobnych oddziaływań na środowisko ustaleń dokumentu, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie działań alternatywnych.

3.3. Zawartość projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko została podzielona na trzy główne części. Pierwsza zawiera opis podstawy formalno-prawnej, zestawienie materiałów źródłowych oraz metod pracy i analiz skutków ustaleń projektowanego dokumentu, przedstawienie celów, a także omówienie oddziaływania transgranicznego.

W części drugiej scharakteryzowano środowisko przyrodnicze analizowanego obszaru, przedstawiono wyniki monitoringu środowiska oraz zidentyfikowano główne zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów.

Część trzecia objęła analizę i ocenę oddziaływania ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne komponenty środowiska. Szczególną uwagę zwrócono na oddziaływanie ustaleń planu na istniejące formy ochrony przyrody. Omówiono także skutki środowiskowe ustaleń na wody powierzchniowe i podziemne oraz klimat. Przeanalizowano oddziaływanie na walory krajobrazowe. Oceniono przewidywane oddziaływania bezpośrednio, pośrednio, skumulowane, lokalne, ponadlokalne na komponenty środowiska wymienione powyżej oraz określono ich czas trwania. Ponadto określono rodzaje oddziaływań na zdrowie ludzi, zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi, powietrze, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji dokumentu.

W granicach przedmiotowego miejscowego planu wyznacza się tereny o różnych przeznaczeniach lub zasadach zagospodarowania, oznaczone symbolami:

Symbol	Przeznaczenie podstawowe	Przeznaczenie dopuszczalne	Przeznaczenie wykluczone
U-P	tereny usług lub produkcji;	a) zbiorniki wodne służące retencjonowaniu wód opadowych, b) zieleń izolacyjną i urządzoną, c) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, w tym także przetwornice prądowe i stacje transformatorowe, d) dojścia, dojazdy, miejsca parkingowe i miejsca postojowe;	a) teren usług handlu wielkopowierzchniowego, b) teren usług zdrowia i pomocy społecznej, c) teren usług nauki i edukacji, d) teren usług sportu i rekreacji, e) teren usług kultury i rozrywki, f) teren usług kultury religijnej, g) teren elektrowni wiatrowej, h) teren przemysłu portowego;

Symbol	Przeznaczenie podstawowe	Przeznaczenie dopuszczalne	Przeznaczenie wykluczone
KDL	teren drogi lokalnej;	dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej	

Ponadto dla terenu oznaczonego symbolem 2U-P ustala się tymczasowy sposób zagospodarowania, urządzania i użytkowania: do 1 stycznia 2026 tj. do czasu likwidacji napowietrznej tymczasowej linii elektroenergetycznej 220 kV ustala się tymczasowy sposób zagospodarowania, urządzania i użytkowania jako pas techniczny napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV;

Dla wydzieleń określono funkcje oraz wprowadzono szereg zapisów ustalających zasady użytkowania danego terenu, uwzględniające postulaty idei zrównoważonego rozwoju.

Zapisy planu wprowadzają zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych za wyjątkiem przedsięwzięć z zakresu uzbrojenia terenu oraz infrastruktury komunikacyjnej.

Dopuszcza się zatem realizację przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko w wyszczególnionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839) w zakresie usług i produkcji, z wykluczeniem zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, składowania odpadów niebezpiecznych, usług handlu wielkopowierzchniowego, usług zdrowia i pomocy społecznej, usług nauki i edukacji, usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług kultu religijnego, elektrowni wiatrowej, przemysłu portowego.

4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko przyrodnicze, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Oceniono przewidywane oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, lokalne, ponadlokalne na komponenty środowiska wymienione poniżej oraz określono ich czas trwania. Prognoza opracowywana była równocześnie z projektem planu, co umożliwiło prowadzenie na bieżąco weryfikacji i dokonywanie zmian ustaleń projektowanego dokumentu, w celu wyeliminowania niekorzystnych oddziaływań na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze.

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowych uwarunkowań środowiskowych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości, analizy dostępnych opracowań planistycznych i dokumentów na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także informacji udostępnionych przez instytucje naukowe i państwowe. Uwzględniono zapisy oraz wytyczne zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym a także cele najważniejszych dokumentów o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Przy dokonaniu oceny oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu zastosowano metodę opisową, niezbędną do sprecyzowania wyników identyfikacji.

Informacje zawarte w prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości zmiany planu oraz etapu przyjęcia dokumentu w procesie opracowania projektów dokumentów powiązanych.

5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków zapisów projektu zmiany planu będzie odbywała się w ramach monitoringu prowadzonego przez Radę Gminy Brańszczyk w formie analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadzanego przez GIOŚ i inne instytucje. Wyniki będą prezentowane w corocznych raportach publikowanych w formie ogólnodostępnej. Systematyczny monitoring głównych elementów środowiska przyrodniczego tj. powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych pozwoli ocenić tendencje zmian środowiska oraz kierunki jego ochrony a także zmian w strukturze przestrzennej gminy.

6. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń dokumentu nie będzie skutkowała powstawaniem transgranicznych oddziaływań w rozumieniu art. 104 ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przedmiotowy obszar nie jest położony na terenie przygranicznym. Odległość od najbliższej położonej granicy Białorusią wynosi ok. 106 km. W projekcie planu nie przewiduje się inwestycji o znaczeniu transgranicznym.

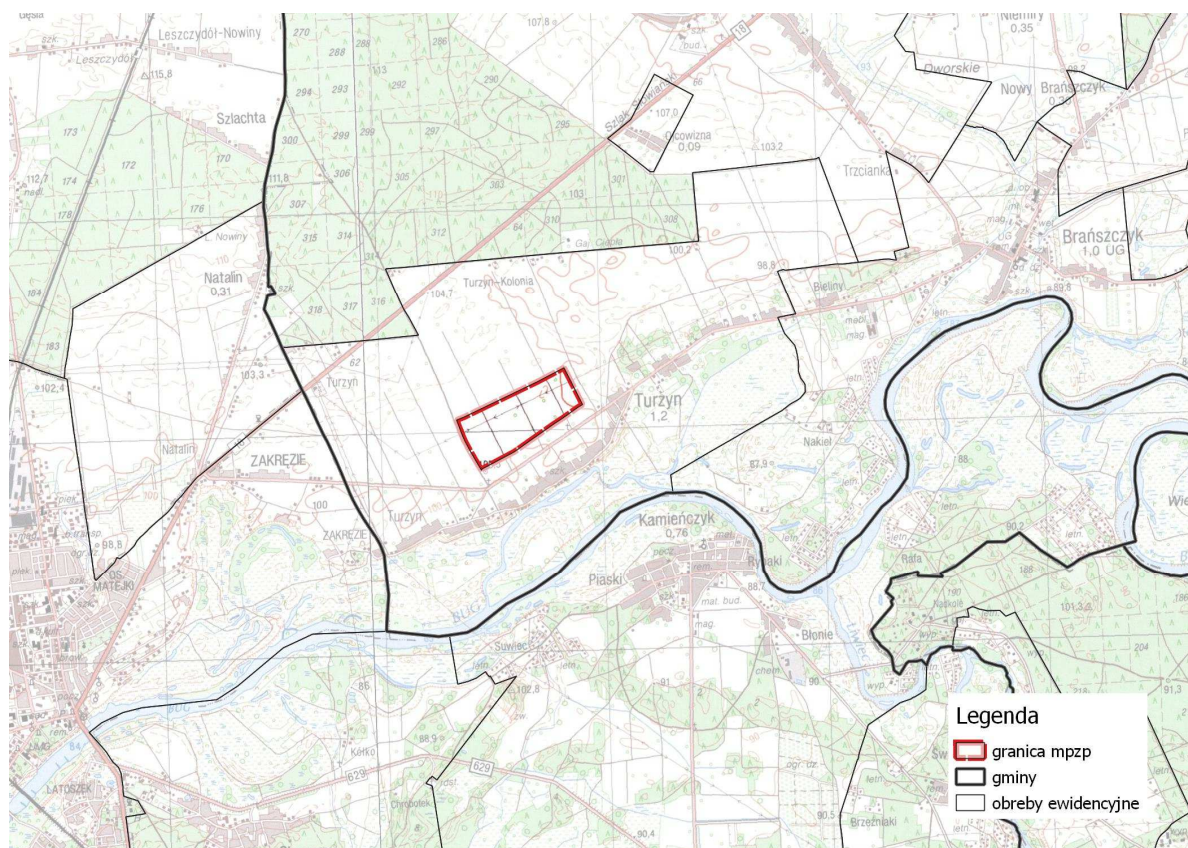
7. Lokalizacja terenu opracowania

Granice obszaru objętego planem zostały wyznaczone Uchwałą Nr LV.331.2022 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 27 października 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru inwestycyjnego w miejscowości Turzyn. Jest to obszar położony w województwie mazowieckim, w powiecie wyszkowskim, w gminie Brańszczyk, w miejscowości Turzyn Ryc. 1.

Gmina ma charakter typowo wiejski, a jej powierzchnia wynosi ok. 16665,87 ha. Użytki rolne zajmują tutaj ok. 42%, a lasy ok. 47%. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują ok. 1,4% całej powierzchni. W gminie duże znaczenie mają również grunty pod wodami. Obszar zamieszkuje 8 110 osób, a średnia gęstość zaludnienia wynosi 49 osób/km² (dane za 2020 rok). W sąsiedztwie obszaru opracowania przebiega oddana w ostatnich latach droga ekspresowa S8.

Gmina posiada cenne przyrodniczo obszary objęte siecią Natura 2000, a także liczne użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Najcenniejszym elementem systemu przyrodniczego są rozległe tereny lasów w północnej i środkowej części gminy, stanowiące fragment Puszczy Białej, a także obszar zlokalizowany wzdłuż jej południowej granicy, obejmujący dolinę Bugu. Tereny zabudowane znajdują się głównie w południowej części gminy – tuż nad rzeką Bug. Zwarty zespół kilku wsi mieści się również w jej północnej oraz wschodniej części.

Przedmiotem planu są obszary o łącznej powierzchni ok. 48,1 ha, obejmując niezainwestowane tereny w obrębie Turzyn położone w okolicach węzła drogowego trasy S8 w gminie Brańszczyk.

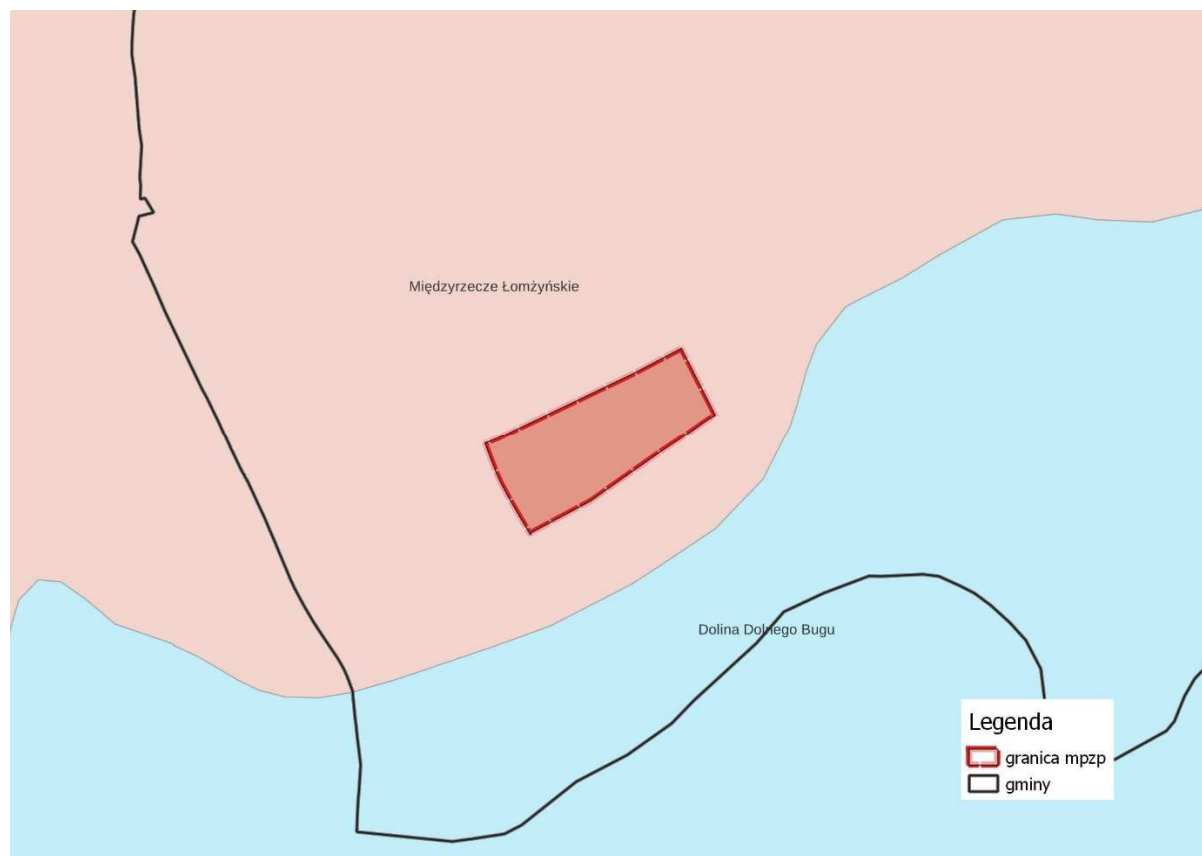
Ryc. 1 Lokalizacja obszaru opracowania na tle gminy Brańszczyk

8. Charakterystyka i stan środowiska przyrodniczego

8.1. Geologia i geomorfologia

Zgodnie z zaktualizowanym podziałem fizycznogeograficznym Solon i in. gmina Brańszczyk położona jest w obrębach mezoregionów Międzyrzecze Łomżyńskie (318.67) i Dolina Dolnego Bugu (318.74), zaliczanych kolejno do makroregionów: Nizina Północnomazowiecka oraz Nizina Środkowomazowiecka, podprowincji Niziny Środkowopolskie, prowincji Niż Środkowoeuropejski. Obszar opracowania znajduje się w obrębie obu mezoregionów Ryc. 2.

Ryc. 2 Obszar opracowania na tle mezoregionów

Północna oraz środkowa część gminy charakteryzuje się monotonną i płaską rzeźbą terenu. Tworzą ją w głównej mierze równiny sandrowe oraz liczne przepływy wód roztopowych ku dolinie Bugu. Piaszczysta wysoczyzna polodowcowa oddzielona jest od niej stromą krawędzią (do 18 m wysokości). Dolina Bugu swoim zasięgiem obejmuje łąkową terasę zalewową i akumulacyjną terasę nadzalewową, która miejscowo uzupełniona jest zalesionymi wydrami.

Terasa zalewowa ma płaską powierzchnię, a w jej granicach występują liczne oczka wodne, starorzecza oraz zagłębienia o podmokłym, bagnistym dnie. Terasę nadzalewową charakteryzuje lekko falista powierzchnia terenu, nieliczne pagórki wydmore oraz lokalne, wypełnione wodą lub zabagnione starorzecza. W okresie zlodowaceń północnopolskich omawiany obszar znajdował się poza zasięgiem łądolodów. W tym czasie powstały piaszczyste tarasy nadzalewowe Bugu. Terasy zalewowe tworzą utwory czwartorzędowe (holocen), takie jak: piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły. Piaski i żwiry miejscami przykryte są madami, natomiast namuły wypełniają starorzecza i zagłębienia bezodpływowe. Największy obszar zbudowany z torfów zalewowych znajduje się na północ od sołectwa Budy Nowe i ma powierzchnię 3 km².

Wiatry wiejące z zachodu i północno-zachodu występujące na początku holocenu i pod koniec zlodowaceń północnopolskich wytworzyły wydmy i pola piasków przewianych. Uformowane w ten sposób pagóry wydmore znajdują się zarówno w obrębie terasy nadzalewowej, jak i wysoczyzny. Prezentują one formy o różnych kształtach i wysokości przeważnie do ok. 6 m, miejscami dochodzącej do 10 m. Zbudowane są z piasków eolicznych i w głównej mierze pokrywają je lasy.

Najbardziej urozmaiconą formą rzeźby gminy jest wysoczyznowa krawędź erozyjna oddzielająca północno-środkową jej część od doliny Bugu leżącej na południu. Charakteryzują ją zróżnicowane wysokości oraz nachylenia, czy lokalne zanikanie spowodowane procesami denudacyjnymi. Miejscami rozcinana jest wąwozami, parowami, czy krótkimi suchymi dolinami.

Skarpę pokrywają prywatne lasy oraz trawy i rośliny motylkowe. Jej podłoże budują gliny, miejscami piaski.

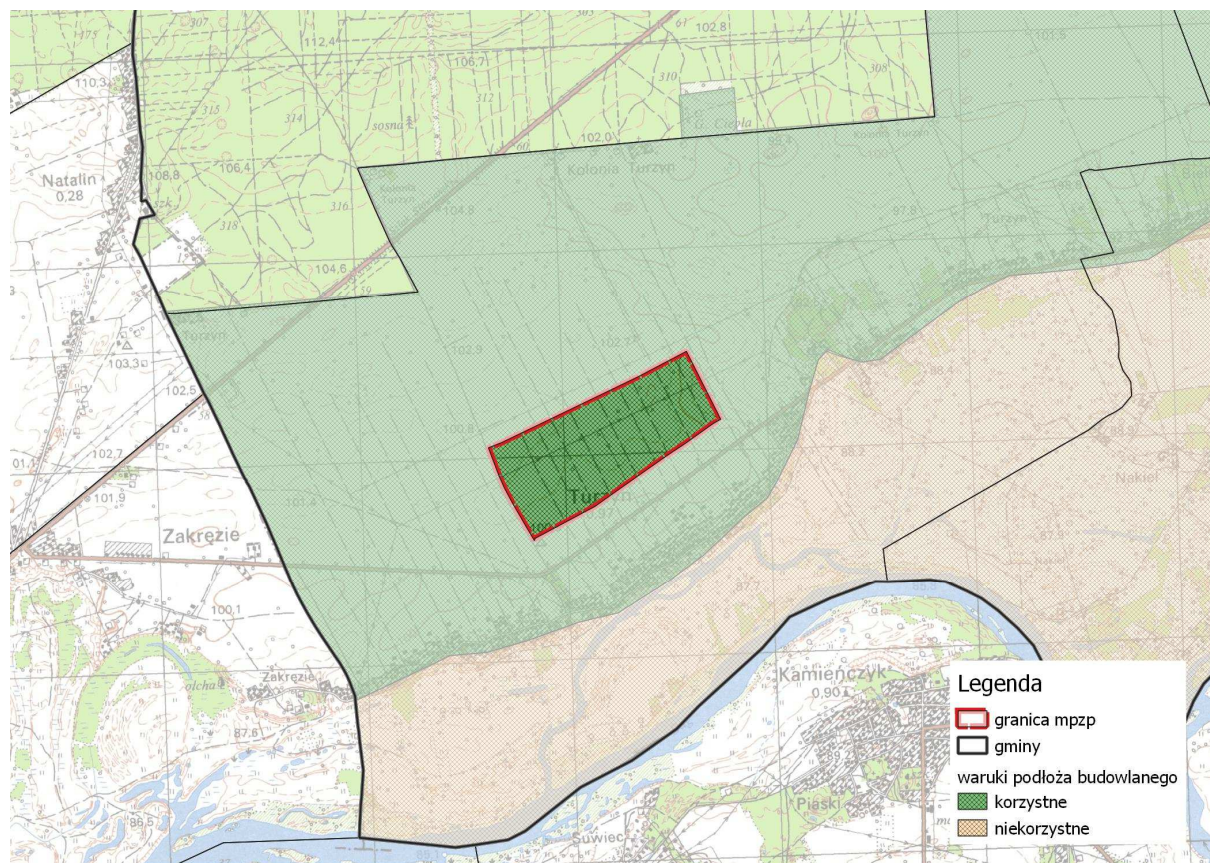
Wysoczyzna morenowa zajmuje największą część gminy Brańszczyk. Nachylona jest ku południowi oraz poza północnymi, zachodnimi i wschodnimi lekko falistymi obrzeżami, ma charakter płaskiej powierzchni o deniwelacjach ok. 3 m. Rozcinają ją dwie rzeki: Tuchełka i Struga. Podłoże tworzą utwory wodnolodowcowe, pochodzące ze zlodowacenia środkowopolskiego, stadiału północnomazowieckiego. Są to głównie piaski różnoziarniste o znacznej miąższości oraz żwiry sandrowe. Miejscami w dolinach rzek występują piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły torfowe. Na południu wysoczyzny spotykane są również gliny zwałowe, ich zwietrzeliny, piaski i żwiry lodowcowe oraz niewielkie płyty iłów i mułków wytopiskowych. Ostatnie stanowią osady stadiału środkowego zlodowacenia Warty i występują głównie na północ od sołectwa Brańszczyk zajmując obszar ok. 0,2–0,3 km² (wykształcone są tu jako typowe ility warwowe). Powierzchnię wysoczyzny rozcinają boczne doliny rzek, które stanowią urozmaicenie monotonnego krajobrazu równin sandrowych. Budują je przede wszystkim utwory aluwialne, namuły organiczno-piaszczyste oraz torfowe. Najniższe położone obszary w gminie (południowy-wschód) znajdują się na wysokości ok. 80 m n.p.m., natomiast w obrębie wyniesień (północny-zachód) rzędne sięgają ok. 135 m n.p.m.

8.1.1. Warunki budowlane

O warunkach geologiczno-inżynierskich decyduje kilka czynników m.in. rodzaj i stan gruntów, morfologia terenu, głębokość usytuowania zwierciadła wód podziemnych czy występowanie procesów geodynamicznych.

Korzystnymi parametrami geologiczno-inżynierskimi cechują się na tym terenie piaszczyste powierzchnie sandrowe z okresu zlodowacenia środkowopolskiego wysoczyzny morenowej. Duża część tych obszarów na terenie gminy zajęta jest przez lasy. Są to głównie grunty niespoiste, średnio zagęszczone i zagęszczone, nośne, na ogół przydatne do zabudowy, gdzie zwierciadło wód gruntowych występuje głębiej niż 2 m p.p.t. Korzystnymi warunkami budowlanymi odznaczają się również grunty na glinach zwałowych, które są spoiste, nieskonsolidowane lub małoskonsolidowane oraz znajdują się w stanie półzwałowym lub twaroplastycznym. Iły i mułki zastoiskowe w okolicy Brańszczyka w stanie twaroplastycznym, a także cienkie pokrywy piasków eolicznych zlokalizowane głównie w części lewobrzeżnej doliny Bugu również są korzystne dla budownictwa. Utwory tworzące wyższe terasy nadzalewowe, składające się z nośnych piasków i żwirów mogą być uznane za korzystne dla budownictwa tylko w przypadku głębszego położenia zwierciadła wód gruntowych (poniżej 2 m).

Do obszarów o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego na analizowanym terenie zaliczono tereny terasy zalewowej dolin rzecznych (największy obszar należy do doliny Bugu), które tworzą torfy, namuły torfiaste, mady oraz piaski humusowe. Reprezentują je grunty słabonośne z wodami agresywnymi. Budownictwo utrudnione jest również na stokach wysoczyzny, zbudowanych z piasków, piasków ze żwirem i glin zwałowych, o nachyleniu powyżej 12% (rejon wsi Brańszczyk) oraz na wydmach, które tworzą piaski luźne. Na tych obszarach możliwe jest występowanie powierzchniowych ruchów masowych, zwłaszcza po pozbawieniu ich roślinności, a także w przypadku prowadzenia robót ziemnych i budowlanych.

Ryc. 3 Warunki podłoża budowlanego w granicach obszaru opracowania

Obszar opracowania na przeważającej części znajduje się w granicach terenów o korzystnych warunkach podłoża budowlanego.

8.2. Surowce mineralne

W gminie zlokalizowane jest jedno udokumentowane złożo kopaliny – nie jest więc ona zasobna w surowce mineralne. Złożo kruszywa naturalnego „Trzcianka” tworzą piaski wydobywane na potrzeby budownictwa drogowego. Złożo posiada aktualną koncesję wydaną przez Marszałka Województwa, ważną do 31.03.2034 roku. Złożo zlokalizowane zostało na glebach najniższych klas bonitacyjnych (V, VI) i stanowi zagrożenie dla środowiska jedynie w postaci deformacji powierzchni terenu. Przewidywanym kierunkiem jego rekultywacji po zakończeniu wydobywania kopaliny jest zagospodarowanie rolnicze lub wodne. Wokół udokumentowanego złoża występuje obszar perspektywiczny dla kruszywa naturalnego – piasku. Niewielki fragment takiego obszaru wkracza również w granice gminy na zachodzie – w miejscowości Turzyn.

W gminie rozpoznane zostały również złoża torfu w granicach sołectwa Białe Błoto oraz Udrzynek. Nie są one jednak objęte koncesją na wydobycie i pozostają niezagospodarowane.

Złoża zlokalizowane są poza obszarem opracowania.

8.3. Użytkowanie gruntów

Gmina Brańszczyk jest typowo wiejską jednostką osadniczą. Użytki rolne zajmują tu 7064 ha (ok. 42%), a lasy 7940 ha (47%). Grunty leśne prawie w całości stanowią własność Skarbu Państwa. Miejscami – na obrzeżach zwartych kompleksów, między zabudową w północnej części gminy oraz na południu opracowania należą one do prywatnych właścicieli. Grunty zabudowane i zurbanizowane

pokrywają zaledwie 231 ha, co stanowi ok. 1,4 % całej powierzchni gminy. Stosunkowo znaczną część stanowią grunty pod wodami – 462 ha (2,7%).

Największą powierzchniowo strukturą w gminie są kompleksy leśne. Zlokalizowane są one głównie w jej północnej oraz środkowej części. Ich występowanie determinuje prowadzenie przez mieszkańców działalności tartacznej. Z uwagi na wysokie wartości przyrodnicze, obszary te w dużej mierze objęte zostały prawną formą ochrony przyrody (obszary Natura 2000). Inną cenną ostoją fauny i flory w gminie jest Dolina Bugu. Zajmuje ona tereny praktycznie niezagospodarowane, okresowo zalewane przez wody rzeki. Również zostały one objęte prawną formą ochrony – Natura 2000.

Obszary zabudowane i zurbanizowane mieszczą się na południu – wzdłuż doliny Bugu oraz w północno-wschodniej części gminy (zwarty obszar kilku wsi). Na analizowany teren duży wpływ ma pas drogi ekspresowej S8, Oddziałuje on na rozwój gospodarczy poprzez lokalizację obiektów usługowych. Na terenie opracowania dominują grunty rolne IV klasy bonitacyjnej. Zlokalizowane są tu również działki drogowe oraz częściowo budowlane.

8.4. Gleby

W gminie Brańszczyk przeważają gleby złej jakości oraz niskiej przydatności do uprawy rolniczej. W środkowej części występują głównie gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne oraz gleby pyłowe (pseudobielicowe) wytworzone na piaskach luźnych, zaliczane do kompleksu żytniego słabego oraz żytniego bardzo słabego (żytnio-tubinowego); miejscowo zlokalizowane są również gleby powstałe na piaskach gliniastych, zaliczane do kompleksu żytniego dobrego. Użytki zielone średnie oraz słabe i bardzo słabe na obszarze gminy wytworzyły się w rejonie dolin rzecznych na żyznych madach, przy czym ich największa powierzchnia zajmuje dolinę Bugu. Natomiast na glebach torfowych (torfy niskie) powstały jedynie użytki zielone słabe i bardzo słabe. W gminie występują również czarne ziemie właściwe (2 małe fragmenty w środkowej części gminy), czarne ziemie zdegradowane i gleby szare (tereny w rejonie obrębu Trzcianka, Niemiry, Brańszczyk, Brańszczyk Nowy, Przyjmy, Knurowiec oraz miejscowo w pozostałych sołectwach), gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe (fragmentarycznie w całej gminie), gleby murszowate mineralne i murszowate (północno-wschodnia część obszaru opracowania) oraz gleby torfowe i murszowo-torfowe (większe powierzchnie w miejscowości Turzyn oraz Udrzynek).

8.5. Warunki hydrologiczne

8.5.1. Wody powierzchniowe

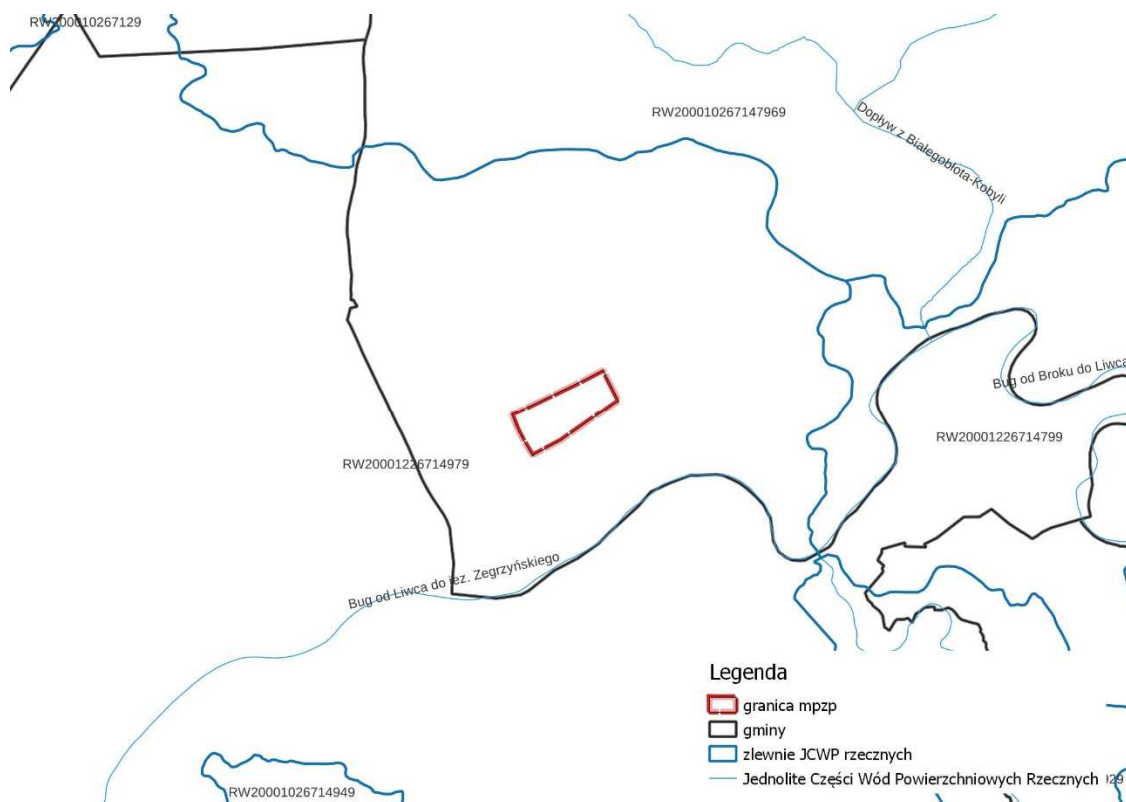
Gmina Brańszczyk leży w obszarze dwóch zlewni: w przeważającej części jest to zlewnia Bugu, natomiast niewielkie fragmenty należą do zlewni Narwi. Na północy gminy pomiędzy zlewnią Bugu, a zlewnią Narwi przebiega równoleżnikowo dział wodny III stopnia. Rzeka Bug jest głównym ciekim odwadniającym teren gminy, dodatkowo funkcję pomocniczą pełnią jej dopływy: Struga i Tuchełka oraz ich dopływy, a także rowy dolin bocznych znajdujące się w obrębie wysoczyzny i terasy nadzalewowej.

Szerokość oraz głębokość rzeki Bug jest zróżnicowana, jest to ciek nieuregulowany o dzikim charakterze. Rzeka posiada wiele pływów, piaszczystych łach zarośniętych roślinnością oraz starorzeczy. Ostatnie, po upływie odpowiedniego okresu czasu, przekształcają się w pokłady torfu. Bug charakteryzuje duża zmienność przepływów, która jest uzależniona od warunków pogodowych.

Rzeka Tuchełka jest ciekim uregulowanym na swojej całej długości. Szerokości jej dna są zmienne i wahają się od 0,8 m do 1,2 m, średnia głębokość cieku wynosi ok. 1,5 m. Rzeka Struga jest częściowo ciekim nieuregulowanym oraz meandrującym.

Wszystkie ciekі są zasilane niwalnie, a w odpływie całkowitym nieznacznie przeważa zasilanie powierzchniowe (55–65%). Innym ważnym elementem wód powierzchniowych w gminie są liczne rozlewiska, podmokłe łąki i bagniska. Pełnią one rolę naturalnych zbiorników retencyjnych. W centrum sołectwa Brańszczyk, w sąsiedztwie zabytkowego parku, na lewym brzegu rzeki Struga, znajduje się również zarejestrowany zbiornik retencyjny (jedyny w całym powiecie), którego zadaniem jest retencjonowanie wody, a także jej dostarczanie w przypadku długiego okresu suszy. Jego dodatkową funkcją jest zapewnienie miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców gminy.

W rejonie opracowania nie występują wody powierzchniowe płynące ani stojące. Teren analizy oddalony jest od rzeki Bug o ok. 900 m w kierunku południowym.

Ryc. 4 Rozmieszczenie jednolitych części wód powierzchniowych

Obszar opracowania mieści się w granicach jednolitej części wód powierzchniowych RW20001226714979 Bug od Liwca do jez. Zegrzyńskiego. Jest to JCWP monitorowana, o złym stanie wód. Jej status to NAT – naturalna część wód. Jest ona zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, tj.:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności ciekіu dla migracji ichtiofauny na odcinku ciekіu istotnego Bug w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności ciekіu według wymagań gatunków chronionych;
- stan chemiczny: dla złączonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Planowany termin osiągnięcia celu środowiskowego to 2027 rok. Dla danej JCWP zastosowano odstępstwa: odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW); ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW oraz odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej (w obrębie jcw planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW, wg stanu na 2021 rok).

Stan wód powierzchniowych

Stan czystości wód powierzchniowych na obszarze gminy kontroluje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi do ustawy Prawo Wodne. Prowadzony monitoring ma na celu pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych.

Na potrzeby Planu gospodarowania wodami (2022) przeprowadzono ocenę stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.). Poniżej przedstawiono wyniki oceny dla JCWP Bug od Liwca do jez. Zegrzyńskiego.

Tab. 1 Ocena jakości wód powierzchniowych

Rzeka	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan (ogólny)
Bug od Liwca do jez. Zegrzyńskiego	zły stan ekologiczny	BZT5; fitoplankton, makrobezkręgowce, ichtiofauna	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren; nie dotyczy	zły stan wód

źródło: Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły, 2022

8.5.2. Wody podziemne

Według Atlasu hydrogeologicznego Polski, obszar gminy zaliczany jest do subregionu centralnego, regionu mazowieckiego. Gmina Brańszczyk leży w dorzeczu Wisły, w regionie środkowej Wisły, w granicach jednolitych części wód podziemnych nr: 55 (PLGW200055), 54 (PLGW200054) oraz 51 (PLGW200051). Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach JCWPd nr 55.

W granicach gminy znajdują się trzy czwartorzędowe poziomy wodonośne oraz jedno piętro trzeciorzędowe, które pozostaje nieużytkowane. Najpłycej leżąca warstwa zalega na głębokości do 1–5 m. Jest to zwierciadło swobodne, a jego wody podskórne w znacznym stopniu narażone są na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Lokalnie mogą z niej czerpać wodę jedynie studnie kopane. Drugi poziom wodonośny zalega na głębokości 27–41 m p.p.t.. Jego wody charakteryzują się zwierciadłem napiętym, które stabilizują się na głębokości ok. 1–10 m. Są one użytkowane przez studnie m.in. w sołectwach: Białełłoto Kobyła, Udrzyn, Turzyn, Brańszczyk – Rybakówka, Poręba. Trzeci poziom wodonośny jest najbardziej zasobny w wodę użytkową. Występuje on na głębokości ok. 50–60 m p.p.t. Jego wody również charakteryzują się zwierciadłem napiętym, które stabilizują się już na głębokości 1–4,5 m. Studnie korzystające z zasobów trzeciego poziomu wodonośnego mają wydajność w granicach 45–73 m³/h. Korzystają z niego ujęcia w Trzciance, Brańszczyku – Dom Pomocy Społecznej, czy Budach Nowych.

Utwory czwartorzędowe powyższych poziomów wodonośnych zbudowane są z piasków różnych frakcji. W ujęciach należących do systemu wodociągowego gminy miąższość warstwy wodonośnej waha się od około 10 do ok. 35 m. Warstwa wodonośna jest również często przykrywana nakładem w postaci gliny i ilów (utwory nieprzepuszczalne lub słaboprzepuszczalne), który pełni funkcję izolacji przed niekorzystnymi wpływami z powierzchni terenu.

Wody podziemne na obszarze gminy Brańszczyk wykorzystywane są głównie do zaopatrzenia ludności, w mniejszym stopniu w rolnictwie, a w marginalnym w przemyśle.

Obszar opracowania położony jest w granicach JCWPd 55 (PLGW200055). Jej struktura składa się z czterech poziomów wodonośnych, które rozdzielone są utworami trudnoprzepuszczalnymi.

Poziomy te posiadają nieco inny układ stref zasilania i drenażu. W utworach czwartorzędu wody charakteryzuje lokalny system krążenia – następuje on w układzie zamkniętym jedynie w obrębie zlewni. W utworach paleogenu i neogenu wody dopływają spoza obszaru JCWPd.

JCWPd występująca w granicach opracowania jest monitorowana, a stan ilościowy oraz chemiczny wód określony został jako dobry. JCWPd nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).

Stan wód podziemnych

Na potrzeby Planu gospodarowania wodami (2022) przeprowadzono ocenę stanu (2019) wg Rozporządzenia MGMiŻŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148). Ocena ogólna stanu JCWPd nr 55 jest dobra. Miały na to wpływ pozytywna ocena zarówno stanu chemicznego, jak i ilościowego.

Tab. 2. Ogólna ocena stanu wód podziemnych w JCWPd 55

Ocena stanu	Ogólna ocena stanu	dobry
	Ocena stanu ilościowego	dobry
	Ocena stanu chemicznego	dobry
Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych		niezagrożona

źródło: Plan gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły, 2022

Głębokość występowania głównego poziomu wodonośnego, typ naturalnej izolacji oraz jej miąższość, a także rodzaj ognisk zanieczyszczeń i intensywność ich oddziaływania są najważniejszymi czynnikami wpływającymi na ocenę zagrożenia wód podziemnych. Najbardziej narażone są tereny, gdzie poziom wodonośny zalega płytko i prawie całkowicie pozbawiony jest warstwy izolacyjnej (część południowa oraz niewielki fragment na północy gminy). Obszar opracowania leży w zasięgu wysokiego (zachodnia część) oraz średniego (wschodnia część) stopnia zagrożenia głównego poziomu wodonośnego. Źródłem zanieczyszczeń mogą być obiekty zlokalizowane w granicach gminy, m.in. oczyszczalnia ścieków w Trzciance, jak również na obszarach sąsiednich.

Analizowany obszar leży w granicach trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - Subniecka warszawska (część centralna) nr 2151, Subniecka warszawska nr 215 oraz „Dolina Kopalna Wyszków” nr 221.

- zbiornik GZWP nr 215 – „Subniecka warszawska” o powierzchni 51000 km² – porowy, paleogeńsko-neogeński zbiornik; jego warstwa wodonośna znajduje się w utworach trzeciorzędowych oraz czwartorzędowych. Zgodnie z *Informatorem PSH – Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce z 2017 roku* udokumentowanie tego zbiornika, ze względu na jego wielkość, jak i głębokie zaleganie oraz słabe rozpoznanie powinno być zrealizowane jako oddzielne zadanie, które trzeba wykonać w przyszłości;
- zbiornik GZWP nr 2151 – „Subniecka warszawska – część centralna” o powierzchni 17 500 km² - zbiornik porowy, stanowi część centralną zbiornika GZWP nr 215 traktowaną jako oddzielna jednostka; jego warstwa wodonośna wytworzona jest w utworach czwartorzędowych zaś średnia głębokość ujęć to ok. 100 m. Nie posiada on strefy ochronnej z powodu występowania naturalnych zabezpieczeń, które chronią jego wody przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z powierzchni ziemi. Ujęcia zlokalizowane na terenie gminy nie korzystają z zasobów zbiornika;

- zbiornik GZWP nr 221 – „Dolina Kopalna Wyszaków” o powierzchni 369 km² – zbiornik porowy, warstwa wodonośna znajduje się w utworach triasowych, zaś średnia głębokość ujęć to ok. 180 m, zbiornik ten w naturalny sposób zabezpieczony jest przed wpływami z powierzchni ziemi, w związku z tym również nie został objęty strefą ochrony.

Głównym celem ochrony głównych zbiorników wód podziemnych jest zatrzymanie procesów ich zanieczyszczania oraz w miarę możliwości przywrócenie jakości wód do stanu naturalnego. Zbiorniki te, obecnie oraz w przyszłości, będą stanowić główne źródło wody pitnej dla dużych skupisk ludności oraz pozwolą na prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów zależnych od wód podziemnych.

Aktualnie z uwagi braku umocowań prawnych w zakresie wyznaczenia obszarów ochronnych dla GZWP, ochrona proponowanych stref opiera się przede wszystkim na przepisach krajowych zawartych m.in. w dziale III Ustawy z dn. 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne, a w szczególności w art. 59 i 60, gdzie mowa jest o celach środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych oraz działaniach ochronnych.

Bezpośrednio z obowiązujących przepisów prawa wynikają również następujące zakazy i nakazy, dotyczące ochrony wód podziemnych:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów – ustanawia zakazy w zakresie miejsc lokalizacji składowisk odpadów, w tym zabroniona jest lokalizacja składowisk odpadów w obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych, do których są zaliczone GZWP.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie – rozporządzenie wprowadza nakaz wyposażenia stacji, magazynów i baz paliw płynnych w instalacje i urządzenia zabezpieczające przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych.
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 III 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie – rozporządzenie wprowadza nakaz stosowania urządzeń ochronnych wód podziemnych przy projektowaniu i wykonywaniu dróg.
- Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu – akt wprowadza:
  - zakaz stosowania w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierającego więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. Zakaz dotyczy podmiotu, który prowadzi chów lub hodowlę drobiu w ilości powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2 000 stanowisk dla świń, o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.
  - ograniczenie ilości stosowanych nawozów do dawek zalecanych przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - PIB w Puławach, które są zawarte w Materiałach Szkoleniowych nr 95 (z 2010 roku) pt. „Zalecenia nawozowe dla roślin uprawy polowej i trwałych użytków zielonych” (instrukcja nr 151z 2008 r.) lub dawek zalecanych przez Okręgowe Stacje Chemiczno –Rolnicze. Wielkość nawożenia powinna być dostosowana do rodzaju uprawy typów gleb w sposób minimalizujący ryzyko wymywania składników nawozowych z gleby do wód podziemnych. Zalecenia nawozowe mają na celu, między innymi, dopasowanie ilości stosowanych nawozów do potrzeb upraw tak, by w całości były wykorzystane przez rośliny.
  - nakaz wykonania planów nawożenia przez podmioty, o których mowa w art. 18 ust. 1 Ustawy o nawozach i nawożeniu. Niewłaściwe gospodarowanie nawozami powstającymi

podczas przemysłowego chowu lub hodowli zwierząt może stanowić poważne zagrożenia dla wód podziemnych.

- nakaz przechowywania gnojówki i gnojowicy wyłącznie w szczelnych zbiornikach o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 4-miesięcznej produkcji tego nawozu. Zbiorniki te powinny być zbiornikami zamkniętymi, w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane dotyczącego warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie.
- nakaz przechowywania przez wszystkie podmioty, nie tylko te o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu, nawozów naturalnych, innych niż gnojówka i gnojowica (zwłaszcza obornika), na nieprzepuszczalnych płytach, zabezpieczonych w taki sposób, aby wycieki nie przedostawały się do gruntu.

Powyższa lista nie wyczerpuje wszystkich regulacji prawnych odnoszących się do ochrony wód podziemnych, jednak zawiera większość najważniejszych przepisów obowiązujących w prawie krajowym.

8.6. Klimat

Obszar gminy Brańszczyk należy do regionu klimatycznego Krainy Wielkich Dolin – dzielnicy podlaskiej. Charakteryzuje się wyraźnymi cechami kontynalizacji, dużymi amplitudami średnich rocznych temperatur oraz niewielką ilością opadów. Średnia temperatura roku wynosi 7,1–7,2 °C, średnie ciśnienie atmosferyczne 1015,5 hPa, a średnie opady roczne ok. 550 mm (w okresie wegetacyjnym przypada średnio 64% rocznych opadów). Okres wegetacyjny dla obszaru gminy wynosi średnio 200–210 dni. Pokrywa śnieżna zalega przez ok. 80–87 dni. Średnia wilgotność dla gminy utrzymuje się na poziomie 80%, przy czym w dolinach jest znacznie wyższa niż na obszarach wyniesionych. Na terenach opracowania występuje tendencja do tworzenia się mgieł lokalnych. Średnia roczna liczba dni z mgłą wynosi 40.

Informacje klimatyczne za 2014 rok podaje WIOŚ Warszawa. Średnia temperatura w 2014 roku na obszarach opracowania wyniosła 8,5–9 °C, średnia prędkość wiatru 3,8 m/s, średnie opady atmosferyczne 600–650 mm a średnia wilgotność powietrza 76–77%.

Stan powietrza atmosferycznego

W raporcie za 2021 rok Główny Inspektorat Ochrony Środowiska opublikował wyniki monitoringu stężenia substancji mających wpływ na stan powietrza. Zgodnie z przyjętą metodyką województwo mazowieckie zostało podzielone na 4 strefy: aglomerację Warszawską, miasto Płock, miasto Radom oraz strefę mazowiecką (obejmującą pozostały obszar województwa). Gmina Brańszczyk została zaliczona do strefy mazowieckiej.

Na podstawie przeprowadzonego monitoringu i analizy pozyskanych danych w strefie mazowieckiej wytypowano substancje, dla których poziom dopuszczalny lub docelowy został przekroczony według kryteriów ochrony zdrowia (SO₂, PM₁₀, PM_{2,5} oraz BaP) i określono dla tych zanieczyszczeń klasę C. Pozostałe substancje mieściły się w normach i zaliczono je do klasy A.

Tab. 3 Ocena jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2021 – kryterium ochrony zdrowia (źródło: GIOŚ, 2022)

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5
Strefa mazowiecka	C	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	C1

C1: Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A

źródło: GIOŚ 2022, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za 2021 r.

W przypadku oceny jakości powietrza według kryteriów ochrony roślin, w 2021 roku w strefie mazowieckiej normy nie zostały przekroczone.

Tab. 4 Ocena jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2021 – kryterium ochrony roślin (źródło: GIOŚ, 2022)

Nazwa strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń		
	SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa mazowiecka	A	A	A

źródło: GIOŚ 2022, Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckiej za 2021 r.

8.7. Walory krajobrazowe

Na obszarze gminy wyróżnić można dwa typy krajobrazu o cechach przyrodniczych: pierwszy związany z rozległymi terenami leśnymi, które zajmują znaczną część gminy oraz drugi obejmujący doliny rzeczne wraz z torfowiskami i terenami podmokłymi. Obszary wiejskie zabudowane prezentują krajobraz kulturowy. Wokół zabudowań wyróżnić można również znaczne arealy rolniczego krajobrazu otwartego. Nie występują tu tereny silnie zurbanizowane ani mocno uprzemysłowione. W gminie zlokalizowane są jedynie niewielkie zakłady, np. tartaki.

Lasy stanowią 47% powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne rozciągają się w jej północnej, zachodniej oraz środkowej części. Pod względem siedliskowym w lasach dominują: bór mieszany świeży, bór świeży i las mieszany świeży. Tereny leśne na terenie gminy pełnią głównie funkcję ekologiczną, turystyczną i gospodarczą.

Krajobraz dolinny związany jest głównie z rzeką Bug biegnącą wzdłuż południowej granicy gminy. Jej koryto jest zróżnicowane - jest to ciek nieuregulowany swobodnym przebiegu. Rzeka posiada wiele płycizn, piaszczystych łach zarośniętych roślinnością oraz starorzeczy. Towarzyszą im zbiorowiska roślinności wodnej, bagiennej i łąkowej. Są to przede wszystkim siedliska łąkowe i gładowe z olchą, wierzbą i topolą. W gminie występują również mniejsze ciekły tworzące charakterystyczny krajobraz dolinny. Są to między innymi Struga i Tuchełka.

Użytki rolne zajmują 42% powierzchni gminy. Są to otwarte, płaskie powierzchnie o dużych arealach. Na zróżnicowanie krajobrazu rolniczego wpływają śródpolne niewielkie zadrzewienia i zakrzewienia, a także bezpośrednie przyleganie pól do lasów lub dolin rzecznych. Obszar objęty opracowaniem charakteryzuje się przeciętnymi walorami krajobrazowymi. Są to obszary na użytkach rolnych w niewielkim stopniu zabudowane. Krajobraz stanowią otwarte tereny pól przecinane zadrzewieniami śródpolnymi. Do negatywnych wyróżników należą napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego i wysokiego napięcia.

8.8. Różnorodność biologiczna

8.8.1. Szata roślinna

Według geobotanicznej regionalizacji Polski (J. M. Matuszkiewicz) gmina Brańszczyk znajduje się w Krainie Północnomazowiecko – Kurpiowskiej, na pograniczu dwóch okręgów geobotanicznych: Puszcza Biała i Dolina Dolnego Bugu. Roślinność potencjalna (wg Matuszkiewicza) analizowanego obszaru i jego sąsiedztwa powinna być związana z następującymi siedliskami:

- kontynentalny bór mieszany sosnowo-dębowy (*Pino-Quercetum*) obejmujący większą część obszaru opracowania,
- grąd subkontynentalny (*Tilio cordatae – Carpinetum betuli*),
- łąg jesionowo – olszowy (*Fraxino – Alnetum*) – obejmujący głównie doliny rzek,
- łąg wierzbowo – topolowy (*Salici – Populetum*) – obejmujący głównie doliny rzek.

Na terenie gminy Brańszczyk dominują obecnie: bór mieszany świeży, bór świeży i las mieszany świeży. W dolinach rzek występują głównie olsy i las wilgotny. Znajdujące się w granicach Lasów Państwowych drzewostany sosnowe stanowią cenną grupę roślinności, ze względu na lokalizację rodzimego ekotypu sosny z pierwotnych lasów Puszczy Białej. Innymi grupami florystycznymi stanowiącymi ważny element systemu przyrodniczego gminy, są zbiorowiska roślinności źródłiskowej, wodnej i bagiennej, które występują w pobliżu cieków wodnych. Prezentują je przede wszystkim siedliska łągowe i grądowe z olchą, wierzbą i topolą. Towarzyszą im również rozległe łąki oraz roślinność śródpolna w postaci drzew i krzewów. W granicach gminy, w miejscach zagłębień bezodpływowych, wykształciły się torfowiska niskie. Szczególnie cennym obszarem w granicach gminy jest dolina Bugu. Zachowały się w niej rozległe i zwarte kompleksy leśno-łąkowe. W dolnym występują natomiast zarośla łągowe oraz lokalnie lasy olchowe, które stanowią niezwykle cenny pod względem walorów przyrodniczych element gminy.

W runie siedlisk borowych występują mchy, borówka czernica i brusznica, wrzosy, paproć orlica, widłaki i konwalia majowa. Innymi gatunkami roślin spotykanymi na terenie gminy są: storczyk, storczyk krwisty, storczyk szerokolistny, podkolan biały, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata oraz trzy gatunki widłaków: jałowcowaty, goździsty i płaszczony. Do ciekawszych gatunków kwiatów należą: sasanka łąkowa, wawrzynek wilczełyko, goryczka wąskolistna, kosaciec syberyjski, lilia złotogłów, orlik pospolity, czy naparstnica zwyczajna. W starorzeczach występują grzybieniec biały i grązele żółte. Nad ciekami wodnymi lokalnie występują barwne kobierce muraw piaskolubnych, z takimi gatunkami jak macierzanka piaskowa, zawciąg pospolity, goździk kropkowany, goździk kartuzek, kocanka piaskowa oraz biała lepnica tatarska.

Obszar analizy nie stanowi cennych stanowisk roślin, jest związany z gruntami rolnymi oraz zadrzewieniami śródpolnymi. Sporadycznie rozwija się na nim sukcesja wtórna roślinności.

8.8.2. Fauna

Na terenie gminy Brańszczyk występują gatunki charakterystyczne dla zbiorowisk leśnych oraz dolin rzecznych. Są to między innymi: łosie, jelenie, sarny, dziki, lisy, borsuki, kuny leśne i domowe oraz bobry. W jej granicach odnotowano również obecność wilka. Z zakresu ornitofauny występują tu cenne gatunki ptaków, takich jak: czarne bociany oraz coraz liczniejsze w ostatnich latach żurawie. Z ptaków drapieżnych występują: myszołowy, jastrzębie, pustułki, liczne są kruki, pojawiają się rzadkie orliki krzykliwe i kanie czarne. Ponadto na terenie gminy występuje żmija zygzakowata, jaszczurka zwinka i gniewosz plamisty.

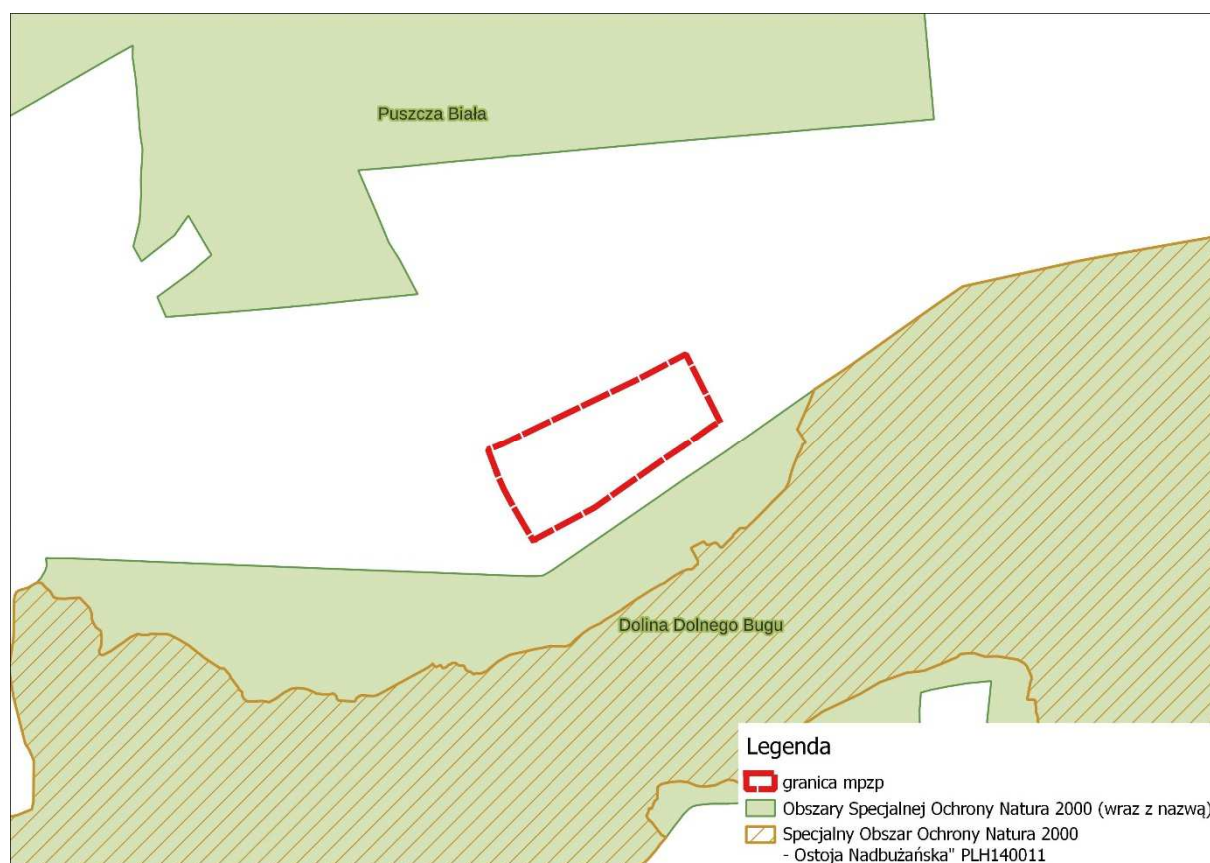
Obszar opracowania zajmują głównie tereny rolnicze, na których występuje fauna polna. Obszary otwarte zlokalizowane w pobliżu lasów mogą ponadto stanowić bazę pokarmową dla większych ssaków i ptaków.

8.9. Powiązania przyrodnicze analizowanych obszarów z otoczeniem

8.9.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

W obszarze gminy Brańszczyk występują następujące formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu”, „Puszcza Biała”, „Ostoja Nadbużańska”, 35 użytków ekologicznych oraz 9 pomników przyrody. W bezpośrednim sąsiedztwie (wzdłuż południowej granicy gminy, którą wyznacza rzeka Bug) znajduje się również Nadbużański Park Krajobrazowy. Obszary i obiekty chronione zostały utworzone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W granicach obszaru opracowania nie znajdują się żadne z ww. przedmiotów ochrony.

Ryc. 5 Formy ochrony przyrody w sąsiedztwie obszaru opracowania

Obszar Natura 2000 „Puszcza Biała” (kod: PLB140007)

Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r., w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz., 2313), powiększony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w

sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 198, poz., 1226). Dla obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31.03.2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 3828, ze zm.).

Obszar zajmuje powierzchnię 83780 ha w pięciu powiatach województwa mazowieckiego. Jego powierzchnia na terenie gminy Brańszczyk wynosi 9 742,3 ha. Są to głównie tereny leśne z dominującym drzewostanem sosnowym rosnącym na ubogich utworach glebowych. Tereny nieleśne funkcjonalnie związane są z dolinami niewielkich rzek. Zajmują je obecnie łąki, role i zabudowa wiejska. Część terenu zajmują łąki użytkowane w sposób kośny lub kośno-pastwiskowy. W niektórych rejonach na skutek zaprzestania wykaszania łąki przekształciły się m.in. w ziołorośle. Tereny otwarte charakteryzują się strukturą mozaikową, co ma duże z znaczenie z punktu widzenia potrzeb ochrony obszaru.

Obszar specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Biała” jest terenem chroniącym rzadkie i zagrożone w skali europejskiej gatunki ptaków, które znajdują tu optymalne siedliska bytowania, rozrodu i żerowania. Stwierdzono tu występowanie 20 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Wśród 11 gatunków uznanych za przedmiot ochrony 9 umieszczonych jest w I Załączniku Dyrektywy Ptasiej. Gatunkami leśnymi będącymi przedmiotem ochrony są: bocian czarny, kobuz, lelek, dzięcioł czarny. Do gatunków łąkowych zalicza się derkacza, a piaszczyste pola i ugory są zajmowane przez świergotka polnego i lerka.

Dnia 9 maja 2016 roku wydano ostatecznie Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 4 maja 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007.

Obszar Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu” (kod: PLB140001)

Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r., w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313). Dla obszaru obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Białymstoku i Lublinie z dnia 5.09.2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001 (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 9006, ze zm.).

Obszar zajmuje 74 310 ha. Obejmuje powiaty trzech województw: lubelskiego, mazowieckiego i podlaskiego. Powierzchnia na terenie gminy Brańszczyk wynosi 4 480,9 ha. Ochroną został objęty 250 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzyny do Jeziora Zegrzyńskiego. Większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych. Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzeczными; wzdłuż rzeki występują dobrze rozwinięte zarośla wierzbowe. Pierwsza terasa rzeki obfituje w starorzecza, zróżnicowane pod względem wielkości, głębokości i stopnia porośnięcia przez roślinność wodną. Do ostoi włączony jest także kompleks lasów liściastych między miejscowościami Drażniew i Platerów.

Występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. Jedno z nielicznych w Polsce stanowisk lęgowych gadożera; do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer, kszyc, kulik wielki, płaskonos, podrózniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obrożna, zimorodek; w stosunkowo licznie występują: bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik. Bogata fauna bezkręgowców, m.in. interesujące

gatunki pajaków. Cenny kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym charakterze naturalnym, oraz szereg zbiorowisk roślinnych związanych z siedliskami wilgotnymi. Stanowiska rzadkich gatunków roślin.

1 października 2014 r. opublikowane zostało Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001, zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 02 sierpnia 2016 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001.

Obszar Natura 2000 „Ostoja Nadbużańska” (kod: PLB140011)

Obszar został zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. (numer aktu normatywnego C (2010) 9669) oraz jest powiązany funkcjonalnie z obszarami Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu” (PLB140001) i „Dolina Dolnej Narwi” (PLB 140014). Całkowita powierzchnia obszaru wynosi ok. 16 937 ha, z czego w granicach gminy znajduje się ok. 1 190 ha. Ostoja wyznaczona została wzdłuż odcinka doliny Bugu o długości ok. 260 km - od ujścia Krzny do Jeziora Zegrzyńskiego. Dolina w większości pokryta jest suchymi, ekstensywnie użytkowanymi pastwiskami, natomiast tereny bagienne znajdują się głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu oraz wokół fragmentów dawnych koryt rzecznych. Bug pozostaje ciekim w zdecydowanej części nieprzekształconym przez człowieka. Świadczą o tym pozostałości piaszczystych wysp (częściowo porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łągami), czy starorzecza. W obrębie I terasy występuje też bogata w różnorodne gatunki roślinność wodna.

Na terenie OOS lasy zajmują jedynie 20% całego obszaru. W większości chronione są siedliska nieleśne, takie jak: łąki i pastwiska oraz uprawy rolnicze. Najcenniejszymi obiektami jest kompleks nadrzecznych lasów (o naturalnym charakterze), a także szereg zbiorowisk łąkowych oraz takich, które są związane z siedliskami wilgotnymi. W Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG stwierdzono występowanie 16 rodzajów siedlisk objętych ochroną, a w II Załączniku Dyrektywy Rady 92/43/EWG - 21 gatunków chronionych. Występują tu stanowiska rzadkich gatunków roślin, w tym 2 gatunki z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. OOS *Ostoja Nadbużańska* jest również jednym z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w naszym kraju. W jej granicach znajduje się 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kocznią złotawą i kielbkiem białopłetwym. Obszar posiada także bogatą faunę bezkręgowców, m.in. gatunki pajaków (*Agyneta affinis*, *A. saxatilis*, *Chocorna picinus*, *Enoplognatha thoracica*, *Enophris aequipes*, *Hahnia halveola*, *Iberina candida*, *Leptyphantes flavipes*, *Styloctetor stativus*). Na jego terenie występują też liczni przedstawiciele ornitofauny. Innymi gatunkami chronionymi są między innymi: bóbr europejski, wydra, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, czy jelonek rogacz.

22 września 2014 roku opublikowano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 *Ostoja Nadbużańska* PLH140011.

8.9.2. Korytarze ekologiczne

Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych na obszarze Polski została opracowana w dwóch etapach przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego:

- etap I (2005 r.) - na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków;
- etap II (2011 r.) we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

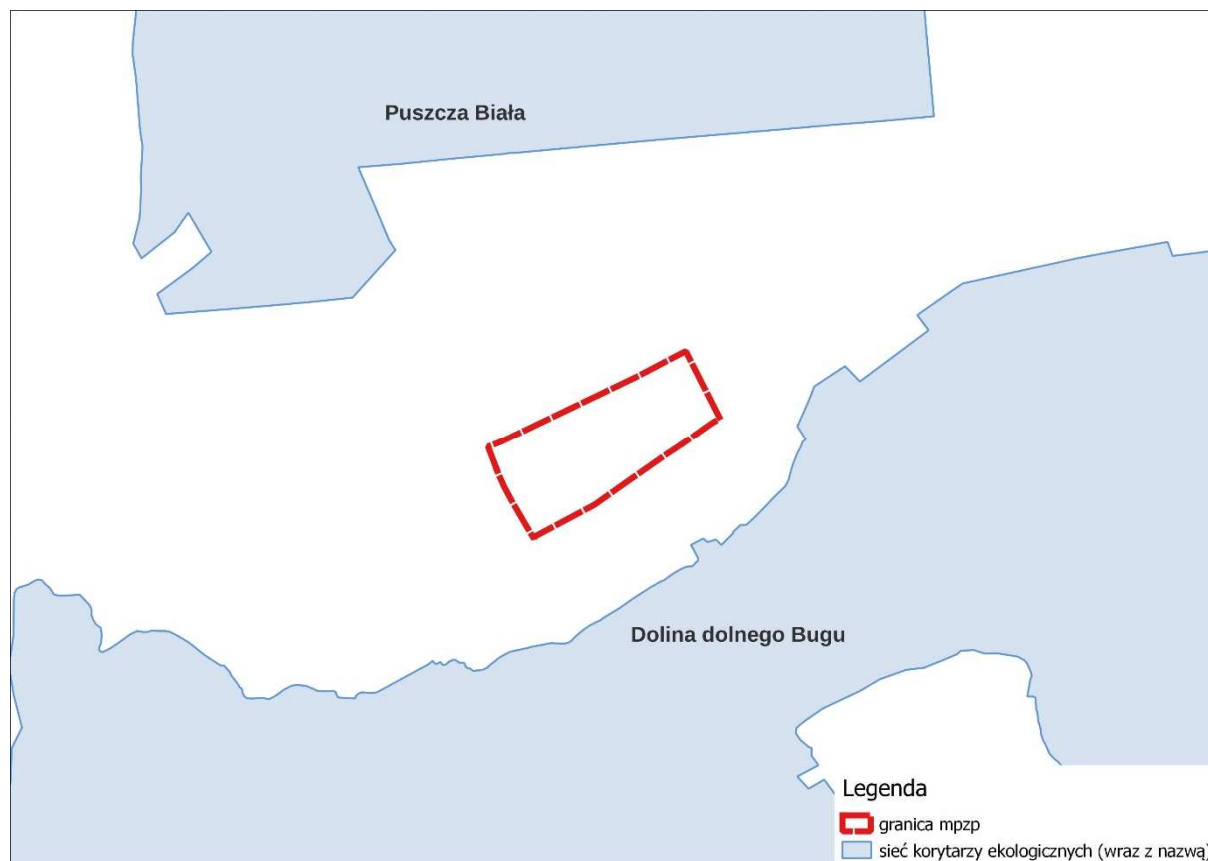
W ramach I etapu prac nad przebiegiem korytarzy ekologicznych, na terenie gminy Brańszczyk wyznaczono dwa obszary pełniące funkcję szlaków migracyjnych: Puszcę Białą oraz Dolinę dolnego Bugu, leżące w strefie Korytarza Północno – Centralnego (KPnC). W drugim etapie dopracowano mapę sieci korytarzy. Ich granice w większości pokryły się z tymi z 2005 roku. Na obszarze gminy istotną zmianę stanowi powiększenie obszaru korytarza Doliny dolnego Bugu – o południowo-zachodnie fragmenty biegnące wzdłuż rzeki. Przez obszar gminy przebiegają:

- główny korytarz ekologiczny Dolina Dolnego Bugu GKPNc-4 ;
- główny korytarz ekologiczny Puszcza Biała GKPNc-1.

Podstawową funkcją korytarzy migracyjnych jest umożliwienie rozprzestrzeniania się gatunków i ukierunkowania przepływu materii i informacji biologicznej w krajobrazie. Zachowanie drożności korytarzy, uznaje się za sprawę priorytetową w ochronie środowiska. Wiąże się to z określonymi zasadami użytkowania terenów:

- niezwiększania ilości liniowych i obszarowych barier antropogenicznych,
- zalesień w kierunku uzyskania przez istniejące kompleksy większej zwartości,
- utrzymania proekologicznych form gospodarki rolnej.

Obszar opracowania zlokalizowany jest poza krajowymi korytarzami ekologicznymi.

Ryc. 6 Korytarze ekologiczne w sąsiedztwie obszaru opracowania

8.9.3. Przyrodniczy System Gminy

Przyrodniczy System Gminy ma na celu powiązanie ze sobą oraz ochronę najcenniejszych zasobów naturalnych gminy. Sprawnie funkcjonujący system zapewnia prawidłowe funkcjonowanie poszczególnych ekosystemów, wymianę genetyczną oraz możliwość migracji roślin i zwierząt.

Podstawowymi elementami gminnego systemu przyrodniczego są doliny rzeczne wraz z torfowiskami i terenami bagiennymi, pełniące rolę łączników pomiędzy obszarami węzłowymi, stanowiącymi rozległe kompleksy leśne. W systemie przyrodniczym gminy Brańszczyk za łączniki ekologiczne można uznać doliny rzeczne, które stanowią lokalne drogi migracyjne zwierząt i roślin. Szczególną rolę pełni dolina Bugu, która tworzy korytarz o randze międzynarodowej. Ponadto wyróżnić można tzw. sięgacze ekologiczne, czyli obszary stanowiące łącznik między korytarzem a cenniejszymi ekosystemami.

Strukturami wspomagającymi prawidłowe funkcjonowanie systemu są:

- drobnoprzestrzenne ekosystemy leśne, zagajniki i zakrzewienia śródpolne,
- mniejsze ciek wodne oraz lokalne i okresowe podmokłości (mokradła),
- tereny rolnicze, łąki i pastwiska.

Obszary węzłowe:

1. Kompleks leśny w obrębie sołectwa Dalekie Tartak – jego niewielki obszar leży w północno-zachodniej części gminy, natomiast większa część wychodzi poza jej zachodnią granicę. Od pozostałych terenów leśnych w obrębie gminy oddzielony jest torami kolejowymi (na mapie oznaczony symbolem „A”).

2. Kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w obrębie sołectw Dalekie Tartak, Białebloto Nowa Wieś oraz Trzcianka – rozległe tereny Lasów Państwowych zajmujące znaczne arealy w północno-zachodniej oraz środkowej części gminy (wychodzące także poza jej zachodnią granicę). Od kompleksu „A” oddzielony jest torami kolejowymi, natomiast od kompleksów oznaczonych symbolem „D” i „E” drogą ekspresową S8. Przez jego obszar przebiega rzeka Struga, przy której utworzone zostały zbiorniki wodne (na mapie oznaczony symbolem „B”).
3. Kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w obrębie sołectwa Białebloto Stara Wieś – obszar mieszczący się w północno-wschodniej części gminy, wykraczający poza jej wschodnią granicę. Od kompleksu „E” oddzielony jest drogą ekspresową S8 (na mapie oznaczony symbolem „C”).
4. Kompleks leśny w obrębie sołectwa Trzcianka – niewielki obszar zwartych lasów oddzielony od kompleksu „B” drogą ekspresową S8 (na mapie oznaczony symbolem „D”).
5. Obszar leśno-łąkowy w obrębie sołectw Knurówiec, Budykierz, Poręba Kocęby, Tuchlin, Przyjmy, Udrzynek oraz Budy Nowe – położony w środkowej części gminy. Swoim zasięgiem obejmuje zwarte kompleksy leśne wraz ze strefą ekotonową, przylegające do jego granic doliny cieków wodnych oraz tereny łąk i pastwisk wraz z licznymi rowami melioracyjnymi. Przez jego obszar przebiega rzeka Struga oraz mieści się mniejsza część zbiorników wodnych. Między jego ekosystemem, a kompleksami „B” i „C” barierę tworzy droga ekspresowa S8 (na mapie oznaczony symbolem „E”).

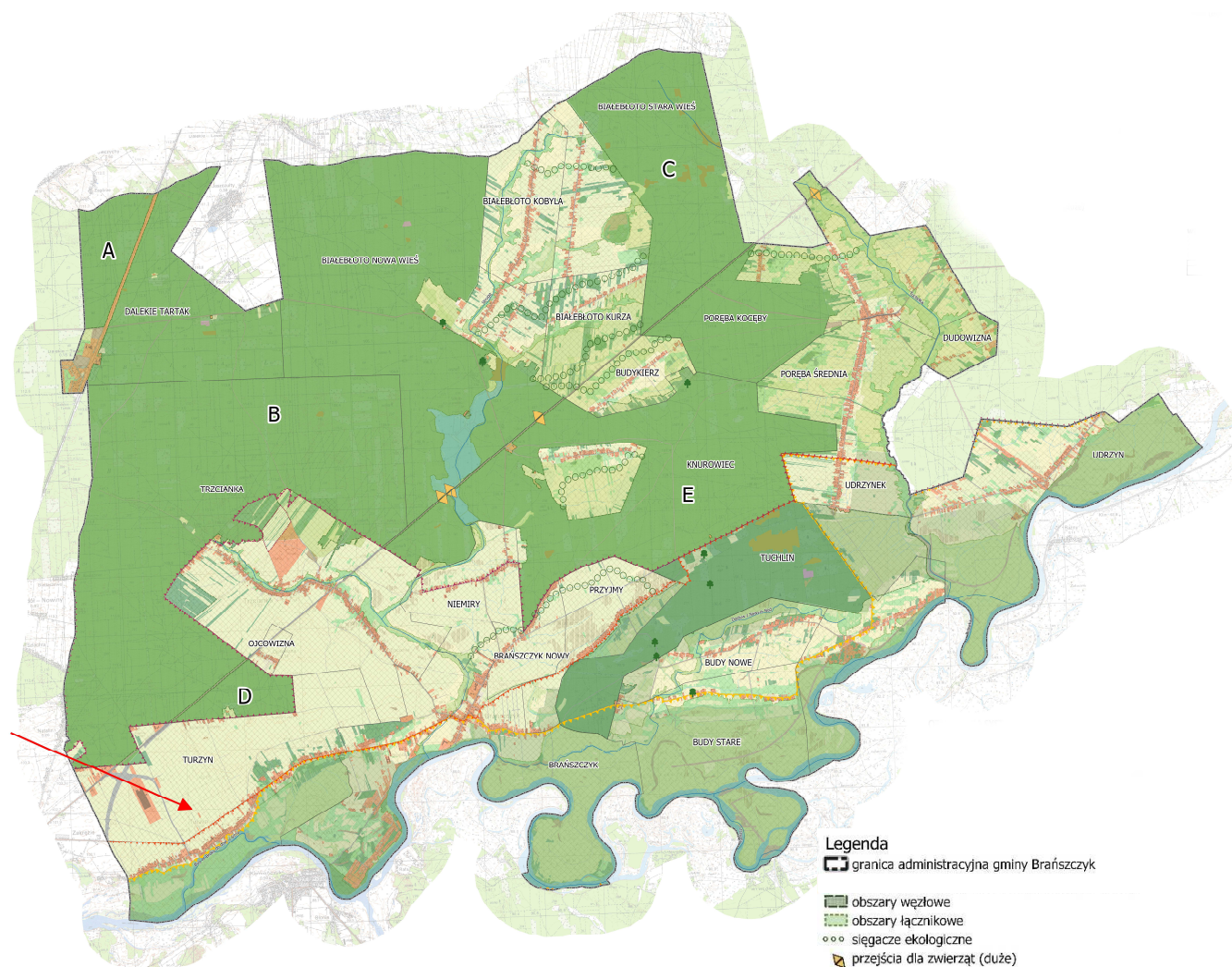
Obszary łącznikowe:

1. Dolina Bugu – biegnąca wzdłuż południowej granicy gminy stanowi łącznik o randze międzynarodowej. Poprzez swoje dopływy (głównie Stugę i Tuchełkę) łączy obszary węzłowe gminy z terenami sąsiednimi.
2. Dolina Strugi – przebiegająca południkowo przez cały obszar gminy, dzieląca ją na niemal dwie równe części, wraz ze swoimi mniejszymi dopływami stanowi najważniejszy łącznik o charakterze lokalnym. Umożliwia migrację fauny i flory między kompleksami: „B”, „C” oraz „E”, a także doliną Bugu.
3. Dolina Tuchełki – biegnąca południkowo przy wschodniej granicy gminy łączy leśny obszar węzłowy „C” (wychodzący poza granice gminy) wraz z terenami kompleksu „E” oraz doliną Bugu.

Sięgacze ekologiczne:

pasma zagajników, łąk, zarośli, niewielkich terenów zalesionych, zadrzewień oraz mniejsze cieków wodne.

Obszar analizy położony jest poza ww. elementami systemu przyrodniczego gminy.

Ryc. 7 Przyrodniczy System Gminy w granicach obszarów opracowania (strzałką zaznaczono lokalizację mpzp)

Najcenniejsze obszary przyrodnicze gminy tworzą mozaikę zróżnicowanych ekosystemów, zajmujących znaczną część gminy Brańszczyk. Obszary łącznikowe oraz sięgacze ekologiczne, ułatwiające ich migrację, tworzą głównie doliny cieków wodnych. Teren objęty planem zlokalizowany jest poza najcenniejszymi obszarami gminy. Nie obejmuje swoim zasięgiem obszarów węzłowych ani korytarzy ekologicznych.

9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

9.1. Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Długość sieci wodociągowej, w gminie Brańszczyk wynosi 114,3 km i obejmuje 3 118 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (dane za 2020 rok). Woda czerpana jest z ujęć wód

podziemnych zlokalizowanych w 2 miejscowościach: Turzyn oraz Dalekie-Tartak. Ujęcia wody są wykorzystywane zgodnie z wydanymi pozwoleniami wodno-prawnymi. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy (tuż za jej zachodnią granicą) mieści się ujęcie wody we wsi Leszczydół-Nowiny. Podmiotami, dla których wydane zostały pozwolenia wodno-prawne są: Urząd Gminy Brańszczyk oraz prywatne firmy (LIDL, MPPD, MILETIS POLSKA). Na obszarze opracowania zlokalizowane jest jedno ujęcie wody.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 59,6 km i obejmuje 1 518 gospodarstw (GUS, 2020). Sieciowy system odprowadzania nieczystości funkcjonuje w sołectwach: Brańszczyk, Nowy Brańszczyk, Udrzynek, Udrzyn, Poręba Średnia oraz Poręba-Kocęby. Ścieki z sieci kanalizacyjnej oraz nieczystości dowożone pojazdami asenizacyjnymi odprowadzane są do trzech oczyszczalni ścieków komunalnych, zlokalizowanych w miejscowościach: Brańszczyk, Udrzynek oraz Trzcianka. Odbiornikami mechaniczno-biologicznych oczyszczalni są odpowiednio: rów melioracyjny, rzeka Tuchelka oraz rzeka Struga. W pozostałych gospodarstwach stosuje się zbiorniki bezodpływowe, które gromadzą nieczystości i są opróżniane okresowo. Sołectwo Turzyn nie posiada kanalizacji sanitarnej.

Rolnictwo

Nieprawidłowa gospodarka rolna, zbyt intensywne nawożenie oraz stosowanie środków ochrony roślin może powodować skażenie wód podziemnych i powierzchniowych. Infiltracja szkodliwych substancji w głąb ziemi jest szczególnie niebezpieczna na obszarach pozbawionych naturalnej warstwy izolacyjnej.

9.2. Zagrożenie powodziowe

Dla obszaru gminy Brańszczyk zostały sporządzone mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego w ramach Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK). W dolinie Bugu występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek Q 10%, którego prawdopodobieństwo jest wysokie (raz na 10 lat) oraz Q 1%, którego prawdopodobieństwo jest średnie (raz na 100 lat). Wyznaczone zostały również odcinki, na których możliwe jest całkowite zniszczenie istniejących obwałowań. Powodem wysokiego zagrożenia tych terenów jest duża zmienność przepływów Bugu, która jest ściśle uzależniona od warunków atmosferycznych. W okresie topnienia wiosennych śniegów oraz ulewnych letnich deszczów obrębami najbardziej narażonymi na wezbrania są: Nowe Budy, Stare Budy, Brańszczyk, Turzyn, Udrzyn i Tuchlin. Obszar opracowania znajduje się poza strefami zagrożenia powodziowego.

9.3. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Na analizowanych obszarach największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest ruch samochodowy, a także okresowo występująca emisja toksycznych substancji z indywidualnych kotłowni używanych w gospodarstwach domowych. W obrębie gminy nie występują zakłady przemysłowe mogące w znacznym stopniu powodować zanieczyszczenie powietrza. Na stosunkowo dobry stan jakości powietrza wpływają duże kompleksy leśne.

Dnia 30 kwietnia 2015 roku Rada Gminy Brańszczyk podjęła uchwałę Nr X.42.15 w sprawie uchwalenia Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brańszczyk jako narzędzia ochrony środowiska naturalnego, który jest kluczowym dokumentem regulującym działania gminy w zakresie ochrony i poprawy jakości powietrza. Plan nakreśla zadania w zakresie ograniczenia emisji, poprawy efektywności gospodarki oraz zwiększenia ilości energii z odnawialnych źródeł.

9.4. Osuwiska

Tereny w granicach obszarów opracowania nie zostały objęte krajowym programem pn. „System Osłony Przeciwsuwiskowej” (SOPO). Ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę terenu w większości nie obserwuje się tutaj intensywnych zjawisk geodynamicznych ani obszarów predysponowanych do ich powstawania. Terenami, na których możliwe jest występowanie powierzchniowych ruchów masowych są stoki wysoczyzny zbudowane z piasków, piasków ze żwirem i glin zwałowych, o nachyleniu powyżej 12% (we wsi Brańszczyk), a także na wydmach z piasków luźnych. Obecnie tereny te głównie porasta roślinność, która skutecznie stabilizuje zbocza. Obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych zlokalizowane są na południu, w obrębie wysoczyznowej krawędzi erozyjnej oddzielającej północno-środkową część gminy od doliny Bugu. Obszary opracowania leżą poza granicami analizowanego terenu.

9.5. Hałas

Klimat akustyczny na obszarach opracowania warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu samochodowego i jakość sieci drogowej, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz występowanie zakładów usługowych, przemysłowych i terenów rekreacyjnych.

Badania klimatu akustycznego prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez GIOŚ. Monitoringiem objęte są drogi krajowe, wojewódzkie oraz linie kolejowe. Pomiar nie dotyczy dróg gminnych i powiatowych. W 2020 roku, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w analizowanych punktach w m. Trzcianka, (gm. Brańszczyk) o 0,3 dB, m. Budykierz (gm. Brańszczyk) o 1,8 dB.

Istotnym źródłem hałasu na terenach opracowania jest ruch samochodowy odbywający się na drodze ekspresowej S8 relacji Warszawa – Białystok – granica państwa o znaczeniu międzynarodowym oraz na drodze wojewódzkiej nr 694 relacji Poręba – Brok – Ciechanowiec o znaczeniu regionalnym. Innym zagrożeniem są nieliczne obiekty przemysłowe (np. tartaki). Droga wojewódzka nr 694 biegnie przez zabudowę zagrodową i mieszkaniową dwóch miejscowości położonych we wschodniej części gminy – Poręby Kocęby oraz Poręby Średniej. Poza wymienionymi źródłami hałasu, na terenach opracowania nie ma innych ważnych źródeł, które mogą przyczynić się do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu.

9.6. Gospodarka odpadami

W gminie Brańszczyk nie występuje składowisko odpadów komunalnych. 5 przedsiębiorstw zlokalizowanych w: Ostrołęce (2 jednostki), Wyszkanie, Ostrowi Mazowieckiej oraz Warszawie posiada zezwolenie w zakresie odbioru stałych odpadów od właścicieli nieruchomości na terenie gminy. Z kolei odbiór nieczystości ciekłych prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej w Brańszczyku, Wywóz Nieczystości Płynnych Tadeusz Ciach w Wyszkanie oraz Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ostrowi Mazowieckiej. Istnieje również możliwość zgłoszenia do bezpłatnego odbioru folii po sianokiszonce, oddania przeterminowanych leków do aptek w Brańszczyku i Porębie, pozostawienia używanej odzieży w pojemnikach w Brańszczyku, Porębie i Białymbłocie. W szkołach oraz w budynku urzędu gminy ustawione są natomiast pojemniki na zużyte baterie.

Dużym problemem dla gminy jest występowanie dzikich wysypisk śmieci, które zanieczyszczają najcenniejsze obszary, takie jak lasy, skarpy dolin oraz wyrobiska poeksploatacyjne.

9.7. Zagrożenia dla form ochrony przyrody ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000

W planie zadań ochronnych dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Biała” PLB140007, wymieniono presje i zagrożenia dla gatunków będących celem ochrony i gniazdujących bądź mogących bytować na terenie gminy Brańszczyk. Do presji i zagrożeń, w przypadku bociana czarnego należy gospodarka leśna oraz drapieżnictwo, potencjalnie może wystąpić również zmiana czynników biotycznych, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, a także konkurencja ze strony bielika oraz inne rodzaje praktyk leśnych. Lelkowi oraz lerce zagraża przede wszystkim drapieżnictwo, z uwagi na ich gniazdowanie na powierzchni ziemi, z kolei dzięcioł czarny narażony jest na wycinki lasu. Dodatkowo w przyszłości mogą pojawić się również inne niebezpieczne dla powyższych gatunków rodzaje praktyk leśnych. Lerce potencjalnie zagraża także zalesianie terenów otwartych, sukcesja oraz zabudowa rozproszona. W przypadku kobuza w ramach realizacji planu nie zidentyfikowano występujących zagrożeń.

Zgodnie z planem zadań ochronnych dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnego Bugu” PLB140001 zagrożeniami dla występującej na terenie opracowania fauny są: dla bociana czarnego: usuwanie trawy pod grunty orne, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, drapieżnictwo oraz potencjalnie wycinka lasu, czy produkcja energii wiatrowej; dla bociana białego: napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne, zmiana składu gatunkowego, usuwanie trawy pod grunty orne, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie oraz potencjalnie produkcja energii wiatrowej. Dla pozostałych gatunków występujących na obszarze opracowania, dla których wyznaczono obszary zachowania siedlisk, poza wymienionymi wcześniej, zagrożeniami istniejącymi są: wypas nieintensywny, koszenie/ścinanie traw, turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych. Natomiast potencjalnymi zagrożeniami mogą być również: sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji uprawiane w plenerze, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana ich przebiegu oraz intensywne koszenie lub intensyfikacja.

Zgodnie z planem zadań ochronnych dla Obszaru Ochrony Siedliskowej „Ostoja Nadbużańska” (PLB140011), dla łąk selernicowych oraz niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie istniejące zagrożenia są nieznanne, natomiast potencjalnymi są: zmiana sposobu uprawy, zaniechanie/brak koszenia, nawożenie (nawozy sztuczne) oraz zmiana składu gatunkowego (sukcesja). Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe oraz olsy źródliskowe narażone są na wycinanie lasu, gospodarkę leśną i użytkowanie lasów oraz zmianę składu gatunkowego (grądowienie). Do potencjalnych zagrożeń należą: zabudowa rozproszona, obce gatunki inwazyjne, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, modyfikacje funkcjonowania wód, zatopienie, zawleczenie choroby oraz szkody wyrządzone przez roślinożerców. Istniejącym niebezpieczeństwem dla łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych są takie działania, jak: gospodarka leśna, użytkowanie lasów, zmiana składu gatunkowego (grądowienie) oraz szkody wyrządzone przez roślinożerców. Potencjalnie jego zasobom zagrażają obce gatunki inwazyjne, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, modyfikowanie funkcjonowania wód oraz zawleczenie choroby. Kumak nizinny narażony jest przede wszystkim na oddziaływanie dróg, wyschnięcie zbiorników wodnych, drapieżnictwo oraz ewolucję biocenotyczną, sukcesję (np. zarastanie oczek wodnych). Potencjalnie zagrażają mu również: powódź, usprawniony dostęp do obszaru, wandalizm, inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych, zanieczyszczenie wód powierzchniowych oraz intensywna hodowla ryb. Traszka grzebieniasta narażona na niebezpieczeństwo jest poprzez: drogi, usprawniony dostęp do obszaru występowania, wyschnięcie zbiorników wodnych, eutrofizację, ewolucję biocenotyczną i sukcesję. Dodatkowo w przyszłości mogą wystąpić: wandalizm, zanieczyszczenie wód powierzchniowych oraz inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.

9.8. Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych

Główną barierą antropogeniczną dla powiązań ekologicznych na obszarze gminy Brańszczyk jest infrastruktura liniowa, w szczególności droga ekspresowa S8 relacji Warszawa – Białystok – granica państwa o znaczeniu międzynarodowym oraz droga wojewódzka nr 694 relacji Poręba – Brok – Ciechanowiec o znaczeniu regionalnym. Droga ekspresowa stanowi barierę dla migracji fauny i flory między kompleksem B i D, B i E, C i E oraz w przebiegu obszaru łącznikowego – rzeki Tuchełki, wyznaczonych w Przyrodniczym Systemie Gminy. Dla umożliwienia przemieszczania się fauny między kompleksem B i E oraz w miejscu przecięcia rzeki Tuchełki zbudowano przejścia dla zwierząt. Z kolei trasa o znaczeniu regionalnych (dr nr 694) prowadzi przez lokalny korytarz ekologiczny Doliny Tuchełki. Linia kolejowa stanowi barierę między kompleksem A i B w północno-zachodniej części opracowania. Przeszkodą są również drogi powiatowe oraz gminne przebiegające przez obszary kompleksów leśnych i przecinające doliny rzeczne. Mniejsze zagrożenie stanowi zwarta zabudowa wsi Brańszczyk.

W celu minimalizowania zagrożeń dla powiązań ekologicznych uznaje się za sprawę priorytetową zachowanie drożności korytarzy ekologicznych. Istotne jest ograniczenie zabudowy dolin rzecznych, wprowadzania obiektów kubaturowych na terenach pełniących wyłącznie funkcje ekologiczne (lasy, rozległe otwarte kompleksy łąk i pól). Niedopuszczalne jest grodzenie w obrębie koryt rzecznych.

10. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Na obszarze opracowania obowiązują aktualnie ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten określa sposób gospodarowania na terenach analizy i na ich podstawie, w przypadku nieustanowienia zmiany planu, będzie następował rozwój przestrzenny, zgodnie z określonymi funkcjami. Dalsze zmiany zachodzące w środowisku będą uwarunkowane m.in. możliwościami prawnymi zagospodarowania terenów.

11. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W prognozie oddziaływania na środowisko określono rodzaje oddziaływań, jakie mogą zaistnieć w wyniku wprowadzenia ustaleń projektowanego dokumentu. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić w sytuacji naruszenia określonych prawem standardów jakości środowiska (powietrza, wód powierzchniowych, gleb, hałasu, promieniowania elektromagnetycznego itp.). Zgodnie z art. 51. ust. 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń planu na zdrowie ludzi oraz poszczególne komponenty środowiska tj.: rośliny, zwierzęta, bioróżnorodność, obszary chronione (w tym obszary Natura 2000), walory krajobrazowe, powierzchnie ziemi, wody podziemne i powierzchniowe, powietrze, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne.

Zaznacza się, że teren objęty planem w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przeznaczony został już pod obszary pod zabudowę na cele rozwoju funkcji

mieszkaniowych i działalności gospodarczych nierolniczych. Ponadto obowiązujący plan przyjęty Uchwałą nr XXIV.116.2012 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 7 maja 2012 r., również wskazuje przeznaczenie przedmiotowego terenu na cele zabudowa usługowa i obiekty produkcyjne, składy i magazyny. Wprowadzenie zmiany planu nie wiąże się zatem z powstaniem nowych oddziaływań na środowisko i ludzi. Niemniej jednak poniżej wskazano oddziaływania jakie mogą generować ustalenia projektu planu.

Oddziaływanie na ludzi

W myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza także znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu.

Nie przewiduje się aby ustalenia zmiany planu na obecnym etapie wiązały się z powstawaniem ponadnormatywnych oddziaływań w zakresie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego. Plan reguluje możliwości gospodarowania w pasie technicznym od linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia, nie dopuszczając możliwości lokalizacji w budynkach pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz ograniczając ich wysokość. Zakazuje się także lokalizowania miejsc parkingowych. Tym samym ogranicza możliwość ponadnormatywnego oddziaływania na ludzi.

Dokument wskazuje na możliwość sytuowania przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. W przypadku zamiaru realizacji tego typu przedsięwzięć, Inwestor będzie zobligowany do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach której zostaną przeprowadzone m.in. szczegółowe analizy na oddziaływanie akustyczne na tereny chronione. W przypadku możliwości wystąpienia ponadnormatywnych oddziaływań akustycznych, Inwestor będzie musiał wprowadzić środki minimalizujące, które pozwolą na dotrzymanie standardów akustycznych.

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Rodzaje i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dn. 29 stycznia 2016 r. Na terenie opracowania nie ma ani nie planuje się lokalizacji tego typu zakładów. Plan wprowadza zakaz ich lokalizacji.

Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną, powiązania przyrodnicze oraz korytarze migracyjne

W miejscu powstawania nowych obiektów na terenie dotychczas niezabudowanym nastąpi lokalne, bezpośrednie i długoterminowe zlikwidowanie istniejącej roślinności. Zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna. Być może zaistnieje konieczność usunięcia pojedynczych drzew czy krzewów zlokalizowanych punktowo na terenie planu. Obszar planu zajmują głównie tereny rolnicze, pozbawione naturalnej szaty roślinnej. Mogą one stanowić bazę żerowiskową dla lokalnych populacji zwierząt. Zaznacza się jednak, że od północy teren leśny został odcięty od obszarów rolniczych, w tym terenu opracowania, poprzez realizację trasy S8. Na tym odcinku drogi nie zaprojektowano przejść dla zwierząt dużych. Zatem teren planu jest w sposób ograniczony wykorzystywany przez faunę leśną Puszczy Białej. Na południu barierę migracyjną od doliny Bugu stanowi gęsta zabudowa wsi Turzyn.

Ocenia się więc, że w wyniku ustaleń planu zajęte zostaną tereny poza lokalnymi korytarzami migracji, z ograniczeniem dostępu do bazy żerowiskowej, pozbawione dogodnych kryjówek dla fauny.

Niemniej jednak utratę istniejących siedlisk zwierząt, na skutek wprowadzenia zabudowy, ocenia się jako działanie negatywne, pośrednie, długoterminowe, o znaczeniu lokalnym.

Oddziaływanie na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000

Obszar opracowania położony jest poza terenami Natura 2000, jednak w stosunkowo bliskim ich sąsiedztwie. W wyniku realizacji planu, teren ten zostanie przeznaczony pod zabudowę usługową i produkcyjną. Plan wyklucza możliwość realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. W przypadku zamiaru realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, Inwestor będzie zobligowany do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w ramach której zostaną przeprowadzone m.in. szczegółowe analizy dotyczące oddziaływania na przedmioty i cele pobliskich obszarów Natura 2000. Dla inwestycji, dla których zostanie stwierdzone oddziaływanie znaczące dla obszarów Natura 2000 otrzymają prawdopodobnie odmowę wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Oddziaływanie na pozostałe formy ochrony przyrody

Z uwagi na brak innych form ochrony przyrody w obrębie obszaru opracowania, nie przewiduje się powstawania dodatkowego oddziaływania na skutek zapisów zmiany planu na pozostałe formy ochrony przyrody.

Oddziaływanie na krajobraz

W wyniku realizacji ustaleń planu na obszarze objętym opracowaniem krajobraz ulegnie przekształceniu. Na terenach dotąd niezabudowanych zostaną wprowadzone obiekty kubaturowe oraz powierzchnie utwardzone. Dzięki ustalonym w planie wskaźnikom i parametrom, możliwe będzie kształtowanie obszaru w oparciu o spójne zasady gospodarowania, co zmniejszy ryzyko powstawania obiektów dysharmonijnych oraz rozprzestrzeniania się w sposób mało kontrolowany nowej zabudowy. Powyższe związane jest z oddziaływaniem potencjalnie negatywnym, które ocenia się jako bezpośrednie, długoterminowe i stałe o charakterze lokalnym na skutek zajmowania gruntów pod zabudowę oraz chwilowe, związane z etapem prowadzenia prac budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.).

Oddziaływanie na wodę

Plan wprowadza prawidłowe ustalenia w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Przewiduje się podłączenie nowych budynków do istniejącej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej i oczyszczanie w oczyszczalni ścieków zlokalizowanej poza obszarem planu. W przypadku braku możliwości wpięcia do sieci kanalizacji sanitarnej dopuszcza się indywidualne systemy oczyszczania ścieków bytowych, w tym szczelne zbiorniki na nieczystości ciekłe. Dokument zakłada również rozwój systemu kanalizacji poprzez budowę i rozbudowę sieci. Plan reguluje także prawidłowo gospodarkę odpadami. Zastosowane rozwiązania sprzyjają ochronie wód podziemnych i powierzchniowych. Przy zachowaniu przepisów prawa w zakresie gospodarki ściekowej i odpadowej nie przewiduje się negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. W granicach obszaru analizy obowiązują zapisy stanowiące o konieczności ochrony GZWP, a także ograniczające negatywny wpływ na jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych. Przy dostosowaniu się inwestorów do zapisów dokumentu, nie

powinno dochodzić do skażenia środowiska. W przypadku nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa, w sytuacji odprowadzania ścieków w sposób zagrażający jakości wód powierzchniowych i odziemnych możliwe jest negatywne oddziaływanie na środowisko.

Prawidłowa gospodarka wodno-ściekowa, a także odpowiednia gospodarka odpadami jest szczególnie istotna na obszarach bardzo podatnych na zanieczyszczenia wód podziemnych.

Oddziaływanie na powietrze

Źródłem zanieczyszczeń powietrza w rejonie opracowania jest emisja antropogeniczna związana przede wszystkim ze stosowaniem indywidualnych pieców węglowych i transportem, a także pracami budowlanymi, w mniejszym stopniu ruch samochodowy.

W fazie wznoszenia nowych obiektów budowlanych nastąpi czasowe oddziaływanie na powietrze atmosferyczne, związane z pracą urządzeń budowlanych oraz transportem materiałów na plac budowy. Może wystąpić zanieczyszczenie pyłowe powietrza, jednak nie przewiduje się, aby było to oddziaływanie znaczące. Prawdopodobnie po zakończeniu inwestycji uciążliwości te ustąpią. Będzie to, więc oddziaływanie bezpośrednie, chwilowe o znaczeniu lokalnym.

Dodatkowo, na skutek wprowadzenia nowej zabudowy mieszkaniowej, usług i terenu produkcyjnego, możliwe jest zwiększenie oddziaływania tzw. niskiej emisji na jakość powietrza. Plan jednak ogranicza możliwość stosowania rozwiązań prowadzących do zanieczyszczenia atmosfery.

Oddziaływanie na klimat

W miejscowym planie wprowadza się zabudowę usługową i produkcyjną przy zachowaniu istniejących budynków. W wyniku realizacji ustaleń dokumentu, na części terenów zmniejszeniu ulegnie powierzchnia biologicznie czynna. Na skutek wprowadzenia obiektów kubaturowych i utwardzenia fragmentów działek, możliwa będzie modyfikacja kierunku i prędkości wiatrów, wzrost temperatury oraz obniżenie wilgotności powietrza. Mikroklimat obszarów może zatem ulegać niewielkim zmianom. Z uwagi jednak na skalę opracowania i zaproponowane wskaźniki oraz kierunek zagospodarowania, nie przewiduje się, aby było to oddziaływanie znaczące.

W planie wprowadzono zapisy regulujące zaopatrzenie budynków w ciepło ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza, mogących wpływać na mikroklimat gminy. Ponadto dopuszczono stosowanie indywidualnych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (OZE).

W planie uwzględniono również działania mające na celu dostosowanie się do zmian klimatycznych poprzez m.in. zachowanie odpowiedniego wskaźnika minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, ustalenie zasad rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w szczególności kanalizacji deszczowej i wodociągu.

Ekstremalne zjawiska atmosferyczne jakie mogą wystąpić w obszarze gminy to przede wszystkim intensywne opady i gwałtowne roztopy, powodujące wezbranie wód rzecznych. W zmianie planu nie przewiduje się wprowadzenia zabudowy na tereny narażone na ryzyko wystąpienia lokalnych podtopień. Innym prawdopodobnym zjawiskiem ekstremalnym są upały, których nasilenie obserwuje się w ostatnich latach. Zmiana tekstowa planu nie wpływa na zwiększenie prawdopodobieństwa ich występowania.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Do niekorzystnych przekształceń terenu, związanych z realizacją ustaleń planu, dojdzie podczas prowadzenia wszelkich prac budowlanych. Przeznaczenie terenu na cele budowlane, będzie skutkowało trwałym zniszczeniem pokrywy glebowej. Przekształcenie profilu glebowego zaistnieje wszędzie tam,

gdzie prowadzone będą prace inwestycyjne (wykopy pod fundamenty nowych budynków, budowa dróg). Wystąpią zatem oddziaływania bezpośrednie, długoterminowe i stałe o charakterze lokalnym, na skutek zajmowania gruntów pod zabudowę oraz chwilowe, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych.

Przeznaczenie terenu pod funkcje określone w projektowanym dokumencie, nie wiąże się z zanieczyszczeniem gleby lub ziemi, pod warunkiem prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami i ściekami. Działania podjęte na terenie gminy oraz ustalenia planu są w tym zakresie prawidłowe.

Nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi.

Oddziaływanie na zasoby naturalne

Projekt planu w sposób prawidłowy wykorzystuje zasoby środowiska przyrodniczego. Pod zabudowę zostają przeznaczone obszary o średniej przydatności dla rolnictwa, poza terenami cennymi przyrodniczo. Zatem uznaje się, że w wyniku realizacji ustaleń planu zasoby naturalne nie ulegną istotnemu uszczupleniu.

W planie założono ochronę najcenniejszych siedlisk przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych. Ustalenia dokumentu ograniczają możliwość wystąpienia negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz powietrze.

Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływania negatywnego na zasoby naturalne obszaru opracowania i terenów z nim sąsiadujących.

Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Nie przewiduje się znacznego wpływu na zabytki i dobra materialne. Na terenie opracowania nie występują zabytki i stanowiska archeologiczne.

12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

W ramach zmiany planu zachowano kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu oraz inne zapisy mające na celu ochronę środowiska.

Ustanowiono zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, w tym maksymalnej wysokości konstrukcji wsporczych sieci elektroenergetycznych niskiego oraz średniego napięcia, słupów oraz masztów, za wyjątkiem inwestycji z zakresu łączności publicznej oraz konstrukcji wsporczych linii elektroenergetycznej 110 kV – 40 m, pozostałych budowli – 28 m, o ile ustalenia szczegółowe nie stanowią inaczej. Określono kolorystykę obiektów budowlanych i pokryć dachowych. Dopuszczono dachy z nawierzchnią urządzoną w sposób zapewniający naturalną vegetację roślin.

W zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu wprowadzono zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych za wyjątkiem przedsięwzięć z zakresu uzbrojenia terenu oraz infrastruktury komunikacyjnej oraz zakaz lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. Nie dopuszczono składowania na terenie mpzp odpadów niebezpiecznych. W celu ochrony gleb, wód powierzchniowych i podziemnych wprowadzono zakazy i nakazy zabezpieczające przedostawanie się do środowiska gruntowo-wodnego substancji o ponadnormatywnych stężeniach.

W Planie jest mowa o konieczności ochrony GZWP na podstawie przepisów odrębnych.

Dokument określa szczególne warunki zagospodarowania terenów w tym zakaz zabudowy, które dotyczą zakazu lokalizowania w budynkach pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, z uwagi na wyznaczone pasy techniczne napowietrznych linii elektroenergetycznych.

Ustanowiono zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej w zakresie sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, elektroenergetycznej, gazowej. Określono sposoby ogrzewania budynków.

W ramach ustaleń szczegółowych wprowadzono wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej.

13. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Przeznaczenie obszaru analizy pod funkcje wskazane w zmianie planu nie są sprzeczne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze. Zaproponowane rozwiązanie umożliwi rozwój gospodarczy gminy, z poszanowaniem zasad funkcjonowania przyrody.

Alternatywnym działaniem byłoby pozostawienie terenu bez wprowadzenia zmian (wariant 0). Wiązałoby się to z gospodarowaniem na analizowanych obszarach w oparciu o obowiązujące zapisy miejscowego planu, aktualnie częściowo blokujące możliwość dalszego rozwoju.

Przyjęte rozwiązania (wariant I) są skutkiem wnikliwej analizy uwarunkowań środowiskowych oraz potrzeb społecznych i gospodarczych gminy. Zaproponowany kompromis pomiędzy ochroną przyrody a oczekiwanymi kierunkami rozwoju poszczególnych terenów, jest rozwiązaniem uwzględniającym postulaty idei zrównoważonego rozwoju.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru inwestycyjnego w miejscowości Turzyn zgodnie z uchwałą Nr LV.331.2022 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 27 października 2022 r.

Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z potrzeby aktualizacji i zmiany obowiązującego w przedmiotowym obszarze planu miejscowego, uchwalonego Uchwałą nr XXIV.116.2012 Rady Gminy Brańszczyk z dnia 7 maja 2012 r. W przywołanym planie miejscowym wyznaczono rezerwę terenu pod budowę linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia wraz ze strefą technologiczną od tej linii. Ta rezerwa terenu wskazana w planie miejscowym uniemożliwia zagospodarowanie działek budowlanych będących w zasięgu wspomnianej strefy.

Obecnie zmieniony został przebieg projektowanej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia wobec czego zasadne jest sporządzenie w przedmiotowym obszarze nowego planu miejscowego, który umożliwi zagospodarowanie terenów zgodnie z zamierzeniami inwestorów, bez blokowania działek zlokalizowanych pod strefą technologiczną. Opracowanie planu miejscowego wynika również z wniosków inwestorów, którym zależy na realizacji inwestycji w omawianym obszarze.

Celem prognozy sporządzonej do zmiany planu jest identyfikacja prawdopodobnych oddziaływań na środowisko ustaleń dokumentu, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie działań alternatywnych.

W granicach przedmiotowego miejscowego planu wyznacza się tereny o różnych przeznaczeniach lub zasadach zagospodarowania, oznaczone symbolami:

Symbol	Przeznaczenie podstawowe	Przeznaczenie dopuszczalne	Przeznaczenie wykluczone
U-P	tereny usług lub produkcji;	a) zbiorniki wodne służące retencjonowaniu wód opadowych, b) zieleń izolacyjną i urządzoną, c) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, w tym także przetwornice prądowe i stacje transformatorowe, d) dojścia, dojazdy, miejsca parkingowe i miejsca postojowe;	a) teren usług handlu wielkopowierzchniowego, b) teren usług zdrowia i pomocy społecznej, c) teren usług nauki i edukacji, d) teren usług sportu i rekreacji, e) teren usług kultury i rozrywki, f) teren usług kultu religijnego, g) teren elektrowni wiatrowej, h) teren przemysłu portowego;
KDL	teren drogi lokalnej;	dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej	

Ponadto dla terenu oznaczonego symbolem 2U-P ustala się tymczasowy sposób zagospodarowania, urządzania i użytkowania: do 1 stycznia 2026 tj. do czasu likwidacji napowietrznej tymczasowej linii elektroenergetycznej 220 kV ustala się tymczasowy sposób zagospodarowania, urządzania i użytkowania jako pas techniczny napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV;

Dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko w wyszczególnionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839) w zakresie usług i produkcji, z wykluczeniem zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, składowania odpadów niebezpiecznych, usług handlu wielkopowierzchniowego, usług zdrowia i pomocy społecznej, usług nauki i edukacji, usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług kultu religijnego, elektrowni wiatrowej, przemysłu portowego.

Przedmiotem planu są obszary o łącznej powierzchni ok. 48,1 ha, obejmując niezainwestowane tereny w obrębie Turzyn położone w okolicach węzła drogowego trasy S8 w gminie Brańszczyk. Gmina ma charakter typowo wiejski, a jej powierzchnia wynosi ok. 16665,87 ha. Użytki rolne zajmują tutaj ok. 42%, a lasy ok. 47%. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują ok. 1,4% całej analizowanej powierzchni. Przez obszar opracowania przebiega oddana w ostatnich latach droga ekspresowa S8. W gminie duże znaczenie mają również grunty pod wodami. Obszar zamieszkuje 8 110 osób, a średnia gęstość zaludnienia wynosi 49 osób/km² (dane za 2020 rok).

Gmina posiada cenne przyrodniczo obszary objęte siecią Natura 2000, a także liczne użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Najcenniejszym elementem systemu przyrodniczego są rozległe tereny lasów w północnej i środkowej części gminy, stanowiące fragment Puszczy Białej, a także obszar zlokalizowany wzdłuż południowej granicy obejmujący dolinę Bugu. Tereny zabudowane znajdują się głównie w południowej części gminy – tuż nad rzeką Bug. Zwarty zespół kilku wsi mieści się również w jej północnej oraz wschodniej części.

W prognozie scharakteryzowano stan środowiska oraz określono jego zagrożenia, a także przeanalizowano wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na środowisko przyrodnicze zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Omówiono skutki środowiskowe ustaleń na wody powierzchniowe i podziemne, obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody oraz klimat. Przeanalizowano oddziaływanie na walory krajobrazowe. Oceniono przewidywane oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, lokalne, ponadlokalne na komponenty środowiska wymienione powyżej oraz określono ich czas trwania. Ponadto określono rodzaje oddziaływań na zdrowie ludzi, zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi, powietrze, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Ustalenia projektowanego dokumentu nie stanowią zagrożenia dla celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, oraz nie wpłyną negatywnie na ich integralność oraz spójność. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i środowisko przyrodnicze w tym: zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, obszary chronione, powierzchnię ziemi, walory krajobrazowe, jakość wód podziemnych i powierzchniowych, jakość powietrza, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne.

Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, mają na celu utrzymanie dobrego stanu środowiska bądź jego poprawę. Ponadto ograniczą ryzyko sytuowania obiektów dysharmonijnych oraz zapewnią spójne zasady kształtowania zabudowy.

Podstawowe problemy z zakresu ochrony środowiska zostały w projekcie planu rozwiązane w sposób prawidłowy. Dokument uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

Dokumenty i materiały źródłowe

Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043) (2008/25/WE) (Dz. Urz. Unii Europejskiej L 12 str.383);
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 220 grudnia 2000 r.) tzw. Ramową Dyrektywę Wodną;
- Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa Rady 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa);
- Dyrektywa Siedliskowa (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory);
- Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej);
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Nowy Jork.1992.05.09 (Dz. U. 1996, Nr 53, poz. 238);
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. 2016 poz. 138);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016 poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014 poz. 1713);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2020 poz. 2279);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz.U. 2020 poz. 2270);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie

- należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 poz. 1311);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 poz. 1409);
  - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839);
  - Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2022 poz. 2519 t.j.);
  - Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 poz. 840 t.j.);
  - Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2022 poz. 2556 t.j. ze zm.);
  - Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2022 poz. 503 t.j. ze zm.);
  - Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2022 poz. 672 t.j. ze zm.);
  - Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2022 poz. 2409 t.j.);
  - Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 poz. 1029 t.j. ze zm.);
  - Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2023 poz. 537 t.j.);
  - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2023 poz. 633 t.j.);
  - Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2022 poz. 699 t.j. ze zm.);
  - Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2022 poz. 916 t.j. ze zm.);
  - Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2022 poz. 2625 t.j. ze zm.).

Publikacje i pozostałe materiały źródłowe

- Bank Danych o Lasach, <http://www.bdl.lasy.gov.pl>;
- Centralny rejestr form ochrony przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>;
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Geoserwis mapy, <http://www.geoserwis.gdos.gov.pl>;
- Informatyczny System Osłony Kraju – ISOK, mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, KZGW <http://www.isok.gov.pl>;
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. *Regionalna Geografia fizyczna Polski*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań,
- Objąsnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000. Arkusze Długosiodło (413), Kamieńczyk (452), PIG, 2010;
- Objąsnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski 1:50 000. Arkusze Długosiodło (413), Kamieńczyk (452), PIG, 1993, 2007;
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe Gminy Brańszczyk, Warszawa 2019.

- Plan gospodarki odpadami dla województwa Mazowieckiego 2024 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2018 r;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Warszawa 2022;
- Raport o stanie środowiska woj. mazowieckiego w 2020;
- Raport o stanie środowiska woj. mazowieckiego w 2021;
- Raport o stanie środowiska woj. mazowieckiego w 2022;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańszczyk, ze zm., Brańszczyk 2008, 2016.

Spis rycin i tabel

Ryc. 1 Lokalizacja obszaru opracowania na tle gminy Brańszczyk.....	16
Ryc. 2 Obszar opracowania na tle mezoregionów	17
Ryc. 3 Warunki podłoża budowlanego w granicach obszaru opracowania	19
Ryc. 4 Rozmieszczenie jednolitych części wód powierzchniowych.....	21
Ryc. 5 Formy ochrony przyrody w sąsiedztwie obszaru opracowania	28
Ryc. 6 Korytarze ekologiczne w sąsiedztwie obszaru opracowania	32
Ryc. 8 Przyrodniczy System Gminy w granicach obszarów opracowania (strzałką zaznaczono lokalizację mpzp)	34
Tab. 1 Ocena jakości wód powierzchniowych	22
Tab. 2. Ogólna ocena stanu wód podziemnych w JCWPd 55.....	23
Tab. 3 Ocena jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2021 – kryterium ochrony zdrowia (źródło: GIOŚ, 2022).....	26
Tab. 4 Ocena jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2021 – kryterium ochrony roślin (źródło: GIOŚ, 2022)	26

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że autorem prognozy oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. f oraz art. 74a ust. 2 ustawy z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 t.j. ze zm.) jest osoba, która ukończyła, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie na kierunku związanym z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi i brała udział w przygotowaniu co najmniej 5 prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Patrycja Kosyła